

GENREJEN LIMINAALISSA

Taiteellinen tutkimus
levynkansien visuaalisesta tulkinnasta
metallimusiikin kontekstissa

SANTERI KINNUNEN

**LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND**

Taiteiden tiedekunta

TYÖN NIMI: Genrejen liminaalissa –
taiteellinen tutkimus levynkansien visuaalisesta
tulkinnasta metallimusiikin kontekstissa

TEKIJÄ: Santeri Kinnunen

KOULUTUSOHJELMA: Graafinen suunnittelu

TYÖN LAJI: Pro gradu -tutkielma

SIVUMÄÄRÄ, LIITTEIDEN LUKUMÄÄRÄ: 51, 0 liitettä

VUOSI: 2026

SISÄLTÖ

1 Johdanto	1
1.1 Tutkimuksen lähtökohdat	1
1.2 Tekoäly ja taiteilijan asema	2
1.3 Black metal -estetiikka ja sen visuaaliset piirteet	3
1.4 Kansitaiteen merkitys musiikkikulttuurissa	4
1.5 Tutkimuksen rakenne	5
1.6 Visuaaliset näkökulmat	5
2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto	7
2.1 Autoetnografia tutkimusmetodina	7
2.2 Käytäntöön perustuva tutkimusmenetelmä	8
2.3 Aineisto	9
3 Taiteellinen osio	11
3.1 Taiteellisen produktion lähtökohdat	11
3.2 Kansi 1 – Juuret pimeydessä: Black metal -estetiikka	12
3.2.1 Visuaaliset elementit ja symboliikka	12
3.2.2 Tekniikka	14
3.2.3 Kappaleen sanoitusten ja tarinan tulkinta	15
3.2.4 Kokemus ja konteksti	16
3.2.5 Tekoprosessista	18
3.3 Kansi 2 – Kuvallinen kaiku: Intervisuaalisuus	21
3.3.1 Visuaaliset elementit ja kuvituksen aihe	22
3.3.2 Tekniikka	23
3.3.3 Kappaleen sanoitusten ja tarinan tulkinta	24
3.3.4 Kokemus	25
3.3.5 Tekoprosessista	27
3.4 Kansi 3 – Visuaalinen silta pimeydestä fantasiaan: Retrofantasia lainatyylinä	29
3.4.1 Visuaaliset elementit ja kuvitus	30
3.4.2 Tekniikka	31
3.4.3 Kappaleen sanoitusten ja tarinan tulkinta	31
3.4.4 Kokemus	32
3.4.5 Tekoprosessista	33
3.5 Kansi 4 – Sanoista syntyvä kuva: Henkilökohtainen tulkinta	35
3.5.1 Visuaaliset elementit ja kuvitus	35
3.5.2 Tekniikka	36
3.5.3 Kappaleen sanoitusten tulkinta	36
3.5.4 Kokemus	37
3.5.5 Tekoprosessista	39

4 Päätelmät	41
4.1 Tutkimuksen tulokset	41
4.1.1 Kysymys 1 – Visuaalisten näkökulmien mahdollisuudet ja haasteet	41
4.1.2 Kysymys 2 – Visuaaliset näkökulmat ongelmanratkaisussa	42
4.1.3 Kysymys 3 – Reflektio Black metal -kulttuuriin	43
5 Pohdinta tuloksien pohjalta	44
5.1 Intervisuaalisuuden monet kasvot	44
5.1.1 Tunnistettavat kasvot: eksplisiittinen intervisuaalisuuden muoto	44
5.1.2 Kätketyt kasvot: hiljainen vuoropuhelu kuvien välillä	44
5.1.3 Intervisuaalisuuden keinoin kohti parempaa visuaalista viestintää	45
5.2 Näkökulmia visuaaliseen viestintään	46
5.2.1 Visuaaliset näkökulmat tulkinnan ja merkityksen muokkaajina	46
5.2.2 Visuaalinen työkalu vai kaksiteräinen miekka?	46
5.3 Tutkimuksen rajoitukset ja mahdollisuudet jatkotutkimukseen	47
Lähdeluettelo	48
Kuvaluettelo	50

Tiivistelmä

Black metal -alakuulttuuripiirissä levykannet ovat keskeisessä asemassa: ne viestivät genren asenteita, ideologioita ja konventioita, samalla toimien ensikosketuksena albumin teemoihin ja tarinalliseen sisältöön. 2020-luvulla tekoälyn käyttö on noussut suureen suosioon, ja sen käyttäminen levykansien suunnittelussa on näin ollen lisääntynyt. Tämä herättää kysymyksiä siitä, kuinka laadukkaita tekoälygeneroidut kuvat ovat visuaalisen viestinnän välineinä metallimusiikin kontekstissa.

Tässä tutkielmassa tarkastelen, millä tavoin erilaiset visuaaliset näkökulmat vaikuttavat levykansien suunnitteluun, ja minkälaisia taiteellisen tulkinnan tasoja visuaaliset näkökulmat tuovat tai miten ne rajoittavat tulkintaa. Tutkimus toteutettiin practice-based-menetelmällä, hyödyntäen metodina autoetnografiaa. Tutkimuksen aineistona toimii tekemäni taiteellinen produktio, jossa suunnittelin neljä vaihtoehtoista levykantta Kouta-yhtyeen *Kaarnaköydet*-albumille. Kukin neljästä kansikuvasta pohjautuu erilaiseen visuaaliseen näkökulmaan: Black metal -genren perinteiseen estetiikkaan, intervisuaaliseen viittaukseen, retrofantasia-lainatyyliin sekä henkilökohtaiseen tulkintaan perustuvaan ilmaisuun. Taiteellista produktiota informoi Black metal- kulttuuria käsittelevä kirjallisuus, dokumentaarinen aineisto sekä genren visuaalisten konventioiden tutkiminen. Tarkastelin erityisesti symboliikkaa, typografiaa ja kulttuurisia viittauksia.

Tutkielma osoitti, että toisistaan eroavat visuaaliset näkökulmat tuottavat hyvin erilaisia merkityksiä. Genren perinteeseen nojaava estetiikka vahvistaa genren tunnistettavuutta, kun taas lainatyyli, intervisuaaliset viittaukset ja puhtaasti henkilökohtaiseen tulkintaan nojaavat ratkaisut avaavat uusia tulkintamahdollisuuksia. Tulokset osoittavat, että levykansit toimii sekä kulttuurisena merkitysijänä että tulkinnallisena rajapintana katsojan ja musiikin välillä.

Tutkielman tulokset havainnollistavat, kuinka visuaalisella viestinnällä voidaan osallistuttaa teos kuvien väliseen dialogiin, ja samalla vahvistaa teoksen kokemuksellista arvoa. Tuloksia voidaan hyödyntää erityisesti musiikkigrafiikan, genre-estetiikan sekä visuaalisen viestinnän merkityksellistämisen tutkimuksessa.

Avainsanat: Autoetnografia, Black metal -kulttuuri, intervisuaalisuus, levykansitaide, taiteellinen tutkimus

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Black metal -musiikki on kiehtonut minua aina sen raakuuden, intensiivisen tunteen ja siihen liittyvän mystisyyden vuoksi. Genreä ympäröi tietynlainen synkkyys, joka ei kuitenkaan ole ainoastaan ulkoista estetiikkaa, vaan se kytkeytyy syvemmin sekä genren ilmaisun emotionaalisiin että filosofisiin ulottuvuuksiin. Genren synnystä ja omista kokemuksistaan kertoo aktiivisesti internetissä muun muassa Varg Vikernes, yksi norjalaisen Black metalin keskeisimmistä ja ristiriitaisimmista hahmoista. Hän on sittemmin siirtynyt kuvailemaan näkemyksiään esimerkiksi TikTok-sovelluksessa ylläpitämällään käyttäjätilillä. Vikernes on kuvaillut myöhemmin, että Black metal ei koskaan alun perin ollut tarkoitettu omaksi musiikkigenrekseen, vaan se oli pikemminkin yksittäisten yhtyeiden kapinallinen reaktio olemassa olevia musiikillisia ja kulttuurisia konventioita vastaan (Officialvarg, n.d.). Silti juuri tämä kapinallisuus synnytti pohjan ilmiölle, joka levisi nopeasti, ja jonka ympärille rakentui yksi metallimusiikin tunnetuimmista ja pahamaineisimmista alagenreistä.

On kuitenkin tärkeää huomata, että Black metal on paljon enemmän kuin sen historia tai sen ulkoinen pahamaineisuus. Vaikka genre tunnetaan erityisesti norjalaisesta 1990-luvun alun kohuhistoriasta, kirkonpoltoista ja väkivallanteoista, se sisältää myös syvän ja moniulotteisen esteettisen ja kulttuurisen perinnön. Black metalin ytimessä on taiteellinen ja emotionaalinen ilmaisu, joka voi olla yhtä aikaa sekä filosofista, luonnonläheistä että eksistentiaalista. Tämä monikerroksisuus tekee siitä tutkimuksellisesti kiinnostavan lähtökohdan: Black metal on genre, jonka todellinen sisältö ja merkitys paljastuvat vasta pintaa syvemmältä.

Tutkimus *Genrejen liminaalissa – Taiteellinen tutkimus levykansien visuaalisesta tulkinnasta metallimusiikin kontekstissa*, tarkastelee Black metal -genren albumitaiteen tuotantoa ja analysoi tutkijan omaa taiteellista prosessia neljän vaihtoehdoisen albumikansikuvan kautta. Tutkimusta on innoittanut viime vuosina yleistynyt ilmiö tekoälyn käytöstä musiikkialbumien kansikuvien suunnittelussa metallimusiikin kentällä. Tekoälyn käyttäminen herättää kysymyksiä tekoälyn asemasta taiteellisessa tuotannossa ja sen vaikutuksista taiteilijoiden rooliin visuaalisten teosten suunnittelussa. Tekoälyllä luodut albumikuvat voivat tuottaa monimutkaisia visuaalisia kokonaisuuksia nopeassa ajassa, mutta ne asettavat myös eettisiä ja kulttuurisia kysymyksiä: onko tekoälyssä riskinsä taiteellisen luovuuden ja yksilöllisyyden kannalta, ja voiko tekoäly edes tavoittaa genren sisäisen kulttuurisen merkityksen ja arvot samalla tavalla kuin ihmistaiteilija?

Tutkimus ei tutki tekoälyä, vaan vetää inspiraatiota tekoälyn käytön luomista ilmiöistä, kuten sosiaalisen median trendeistä ja tekoälytaiteesta. Tutkimusta innostaa tekoälyn myötä syntyneet erilaiset ilmiöt sekä se, miten ne otetaan vastaan visuaalisessa kulttuurissa. Myös tekoälyn käytön ajankohtaisuus innoittaa tutkimusta: mikä on tekoälyn asema taiteilijoiden, muusikoiden ja akateemikoiden keskuudessa tulevaisuudessa, ja miten siihen tulisi varautua?

Tutkimuskysymys tutkimuksessani kuuluu;

Miten albuminkansien suunnittelussa käytetyt erilaiset visuaaliset näkökulmat voivat tuottaa tietoa sekä genreen liittyvästä estetiikasta että visuaalisen viestinnän laajemmista mahdollisuuksista?

Pyrin vastaamaan tutkimuskysymykseeni tarkentavien alakysymysten avulla. Nämä alakysymykset ohjaavat sekä taiteellista prosessiani että sen tutkimuksellista reflektointia. Ne ovat seuraavat:

Millaisia mahdollisuuksia ja haasteita erilaiset visuaaliset näkökulmat tuovat albumin kannen suunnitteluun?

Miten albumin kannen suunnittelussa käytetyt erilaiset visuaaliset näkökulmat voivat tuottaa oivalluksia visuaalisen viestinnän mahdollisuuksista ja ilmaisukeinoista laajemmin?

Miten oma taiteellinen prosessi reflektoi Black metal -kulttuuria ja estetiikkaa?

Tämän tutkimuksen taustalla on kysymys siitä, miten albumin kansikuva voi luoda lisäarvoa musiikille ja syventää sen merkityksiä. Tarkastelen omaa taiteellista prosessiani vaihtoehtoisten kansikuvien kautta ja pohdin, miten erilaiset visuaaliset näkökulmat voivat rikastuttaa *Kaarnaköydet*-albumin kokemusta ja välittää genrelle tyypillisiä kulttuurisia ja esteettisiä merkityksiä.

1.2 Tekoäly ja taiteilijan asema

Tekoälyllä tuotetut albumien kannet herättävät ajatuksia taiteilijan roolin muuttumisesta ja siitä, missä määrin luova prosessi voidaan ulkoistaa tekoälylle. Tässä tutkimuksessa tekoälyn käyttö on rajattu ainoastaan lähteiden etsimiseen ja kielenhuoltoon. Tekoälyä kuitenkin voidaan hyödyntää myös kuvien luomisessa; sillä voidaan luoda visuaalista taidetta pohjautuen suureen datan määrään ja sen tunnistamiin kuvioihin, mutta se ei kykene kokemaan tai ilmaisemaan taiteen inhimillistä ulottuvuutta ja merkitystä. Tämä väittämä perustuu filosofiseen oletukseen siitä, että ainoastaan ihmisillä on todistetusti luonnollinen kyky käyttää ”kognitiivisia voimia” arvioidessaan taiteen merkitystä tai kauneutta (Schwab, 2019). Tästä filosofisesta näkökulmasta tarkasteltuna taiteen arvo syntyy juuri henkilökohtaisista merkityksistä ja kokemuksista, joten tekoälyn asema taiteilijana tuottamassa merkityksellistä taidetta on kyseenalainen. Vaikka tekoäly pystyy imitoimaan tyylejä ja tuottamaan vaikuttavia visuaalisia kokonaisuuksia, sillä tehdyt luomukset voivat olla usein ”tyhjiä”, vailla ihmistäiteilijan henkilökohtaista kokemusta ja luovuutta. Tämä johtaa kysymykseen, voiko tekoäly tuottaa merkityksellistä taidetta vai jääkö sen tuotanto pelkästään tekniseksi ja ulkoisesti vaikeuttavaksi? Black metal -genressä, jossa albumikuvituksella on merkittävä rooli teosten kulttuurisen ja musiikillisen sisällön ilmentäjänä, tämä kysymys on erityisen suuressa asemassa.

Taiteilijana, mutta myös tutkijana, asemani on tutkimuksen kannalta tärkeä. Olen sekä Black metal -musiikin kuuntelija, että tekijä. Asemani taiteilijana ja tutkijana on siis puolueellinen, ja omistan myös paljon hiljaista tietoa musiikkigenrestä, sen tavoista sekä historiasta.

Olen taiteellista produktiota tehdessäni kirjoittanut päiväkirjamerkintöjä, jotka ilmentävät ajatusprosessejani taidetta tehdessäni. Aloitin tutkimuksen ja taiteellisen prosessin keväällä 2024, ja ne ovat syntyneet toinen toistaan täydentäen. Taiteellinen prosessi ja tutkimus ovat kietoutuneet yhdeksi meneillään olevaksi prosessiksi, joten niitä on välillä vaikea erotella toisistaan.

1.3 Black metal -estetiikka ja sen visuaaliset piirteet

Black metal on genrenä erityinen visuaaliselta identiteetiltään. Sen estetiikka on tummasävyistä, kuvituksien ja kuvien yksityiskohdiltaan minimaalista ja usein synkkää, ja kuvastoon kuuluu esimerkiksi korkeaa värikontrastia, mustavalkoisuutta, mystisiä symboleita ja luonnon maisemia. Kanteen saatetaan lisätä viittauksia mytologiaan, okkultismiin tai pakanallisiin teemoihin, jotka kaikki tuovat filosofista syvyyttä musiikin maailmaan (Phillipov, 2012). Nämä visuaaliset piirteet eivät anna ainoastaan kansille koristeellista arvoa, vaan niiden kautta välitetään genren arvomaailmaa ja tunnelmaa – ne ovat olennaisia osia musiikillisesta identiteetistä ja kokemuksesta (Sgourev, Aadland, & Formilan, 2022, s. 9).

Toisen aallon Black metal, joka nousi erityisesti 1990-luvun alussa Norjassa, on laajasti tunnustettu ja tunnettu vaihe Black metal -musiikin historiassa, jossa genre löysi muotonsa niin musiikillisesti, visuaalisesti kuin ideologisestikin (Patterson, 2013, s. 6–8). Tämä aikakausi, jota edustavat yhtyeet kuten Mayhem, Darkthrone, Burzum, Emperor ja Immortal, loi monia niistä tunnusomaisista piirteistä, jotka nykyisin yhdistetään Black metaliin: raakaa ja kylmää äänimaailmaa, corpse paint -kasvomaalauksia, yksinkertaistettua tuotantoa, symbolisesti ladattuja logoja sekä synkkää ja usein misantroopista maailmankuvaa (Patterson, 2013, s. 212, 242, 284, 475).

Kuva 1 – Norjalainen Black metal -yhtye Immortal esiintymässä festivaalilla Hole in the Sky Bergenissä 28. elokuuta 2011. (jarlehm.com, 2011.)

Toisen aallon yhtyeet eivät ainoastaan jatkaneet 1980-luvun ensimmäisen aallon (esim. Venom, Bathory ja Celtic Frost) musiikillisia kokeiluja, vaan kiteyttivät genren esteettisen ja ideologisen ytimen. Heidän lähestymistapansa oli tarkoituksellisen äärimmäinen ja usein avoimen vastakulttuurinen: kristinuskoa, kaupallista musiikkiteollisuutta ja yhteiskunnan normeja vastaan asetettiin sekä sanoituksissa että teoissa.

Kulttuurisesti toisen aallon Black metal muodosti oman alakulttuurinsa, jossa estetiikka, pukeutuminen, puhetapa ja kuvalliset elementit ilmensivät samaa maailmankuvaa kuin musiikki. Tämä teki siitä yhtenäisen ja omalakisien ilmiön, jossa ideologia ei ollut irrallinen osa vaan tiiviisti punottu osaksi koko taiteellista ja yhteisöllistä kokonaisuutta. Ei ole liioiteltua väittää, että juuri toisen aallon Black metal muodostaa sen perustan, jonka päälle myöhempi Black metal -kulttuuri ja sen moninaiset haarat ovat rakentuneet. Tämä vaihe ei ainoastaan määritellyt genren muotokieltä, vaan myös loi sen ympärille kulttuurisen ja esteettisen viitekehyksen, joka vaikuttaa edelleen vahvasti genren sisällä.

Kuitenkin Black metalin visuaalinen ilmaisu voi olla myös rajoittunutta, sillä genressä on voimakas taipumus pysytellä tietyissä esteettisissä konventioissa, kuten mustan värin ja symbolisen kuvaston toistuvassa käytössä. Tällainen estetiikan vakiointi on osa genren identiteettiä, mutta se voi myös samalla rajoittaa taiteellisia mahdollisuuksia ja toistaa kliseitä. Tekoäly kykenee toistamaan näitä piirteitä nopeasti ja tehokkaasti, mutta se ei välttämättä kykene lisäämään teoksiin sellaista emotionaalista syvyyttä, jota ihmistaiteilija saattaa tuoda omien kokemustensa ja reflektioidensa kautta. Tekoälyä käyttäessä on tarpeellista pohtia kysymyksiä siitä, pystyykö tekoäly tuottamaan taidetta, joka ei toista ainoastaan pintapuolisesti genren käytäntöjä ja visuaalisuutta. Ottaen huomioon genren nyanssit ja filosofiset kannat, taiteilijan olisi myös hyvä olla tietoinen genren piirteistä, ettei hän tuottaisi taidetta, joka on pintapuolista tai geneeristä.

1.4 Kansitaiteen merkitys musiikkikulttuurissa

Kansitaide on olennainen osa musiikkikulttuuria, sillä se luo ensimmäisen visuaalisen kosketuksen albumin sisältöön ja sillä voi vaikuttaa siihen, miten kuulija kokee musiikin. Visuaalinen ilme ja albumin kansi voivat tukea musiikillista maailmaa ja laajentaa sen tarinaa.

Esimerkiksi tutkimuksessa *Relationship between album cover design and music genres* (Dorochowicz & Kostek, 2019) osoitettiin, että albumin kansitaide ei ole pelkästään visuaalinen koriste, vaan se toimii merkittävänä osana musiikillista ilmaisua ja genren viestintää. Tutkimuksessa analysoitiin 34 eri musiikkigenren albumia yhdeksästä maasta, keskittyen typografisiin, sommitelmallisiin ja värillisiin elementteihin. Tutkimuksen tuloksista huomattiin, että nämä visuaaliset valinnat olivat vakiintuneet osaksi genren käytäntöjä, toimien albumin kokemuksen visuaalisena laajentajana. Tutkimus korostaa, että kansitaide toimii artistin ja albumin visuaalisena allekirjoituksena, ja se välittää haluttuja tunteita ja mielialoja kuulijalle. Näin ollen kansitaide toimii visuaalisen viestinnän keinona ollen olennainen osa musiikin brändäystä ja voi vaikuttaa kuulijan odotuksiin ja kokemukseen musiikista.

Albumin kansitaiteen roolia osana musiikin kokemusta käsitellään myös *Journal of Popular Music Studies* -julkaisun artikkelissa *The album Cover* (Vad, 2021). Vadin (2021) mukaan albumikansi ei ainoastaan johdattele kuulijan musiikin tematiikkaan, vaan se toimii aktiivisena osana teoksen kerrontaa ja esteettistä kontekstia. Kansikuva voi luoda tai vahvistaa tietyn tunnelman, ohjata kuulijan tulkintaa sekä viestiä musiikin sisällöstä ennen kuin yksikään sävel on kuultu. Visuaalinen ilme ei siis ole ainoastaan oheismateriaali, vaan olennainen osa kokemusta, joka vaikuttaa siihen, miten musiikkia ymmärretään ja koetaan. Tämä tekee kansitaiteesta paratekstuaalisen elementin, joka laajentaa äänellisen maailman rajat myös visuaaliselle alueelle ja siten osallistuu musiikin kokonaisvaltaiseen merkityksellistymiseen (Vad, 2021, s. 11–13).

Black metallissa albumin visuaalisuus on erityisen tärkeää, koska sen estetiikka ilmentää genren filosofiaa ja tunneskaalaa, ollen osa kokemusta (Patterson, 2013, s. 21, 129, 561, 752). Kun albumin kannessa hyödynnetään tekoälyn tekemiä kuvia, voidaan pohtia, pystyykö tekoäly tarjoamaan yhtä vahvaa ja henkilökohtaista tulkintaa kuin ihmistaiteilija, joka tuo työhönsä oman maailmankatsomuksensa ja genren ymmärryksen.

1.5 Tutkimuksen rakenne

Tutkimuksen rakenne etenee johdonmukaisesti suunnitteluprosessin ja sen reflektiivisen tarkastelun ympärillä. Tutkimus jakautuu viiteen pääkappaleeseen, joissa käsitellään kutakin toteuttamaani levynkantta erikseen. Jokaisessa osiossa kuvailen ensin käytettyä visuaalista näkökulmaa, ja tämän jälkeen analysoin, millaisia mahdollisuuksia ja haasteita kyseinen lähestymistapa tarjosi suhteessa albumikuvituksen merkitykseen ja kokemukseen. Lisäksi pohdin, millä tavoin visuaaliset ratkaisut voivat tukea musiikillista maailmaa ja suunnittelutyötä.

Tutkimus on rajattu neljään visuaaliseen näkökulmaan, joista jokainen muodostaa oman tulkintansa Kouta-yhtyeen musiikillisesta ja sanoituksellisesta sisällöstä. Rajauksella pyrin syventymään kunkin kannen konseptiin erillisenä visuaalisena kokonaisuutena, kuitenkin jättämättä huomiotta niiden välisiä eroja ja rinnakkaisuuksia. Tutkimus ei pyri kattamaan kaikkia mahdollisia visuaalisia työkaluja musiikin kuvitukseen, vaan keskittyy tarkastelemaan, miten eri näkökulmien valinta vaikuttaa visuaalisen tulkinnan sisältöön ja estetiikkaan.

Teoreettinen viitekehys rakentuu taiteellisen tutkimuksen, visuaalisen viestinnän sekä alakulttuurin estetiikan ympärille, ja metodi on pääasiassa autoetnografinen. Tämä rajaus mahdollistaa henkilökohtaisen näkökulman hyödyntämisen osana tutkimuksen tiedonmuodostusta ja tulkintaa.

1.6 Visuaaliset näkökulmat

Tutkielmassa pohdin aineiston kautta saadun tiedon lisäksi sitä millä tavoin eri visuaaliset näkökulmat auttavat, tai rajoittavat minua ongelmanratkaisussa. Visuaalisilla näkökulmillä tarkoitan valitsemaani teoriaa, käytäntöä tai tyyliä, mitä hyödyntämällä tuotan taidetta. Käyttämäni visuaaliset näkökulmat ovat: *Black metal -estetiikka*, *intervisuaalisuus*, *retrofantasia -tyyli* ja *vapaa taiteellinen tulkinta*.

Ensimmäinen käyttämäni näkökulma nojautuu ainoastaan Black metalin estetiikkaan. Hyödyntäessäni puhtaasti genren konventioita ja perinteitä kokeilen, mitä alakulttuuripiiri ja sen esteettiset perinteet tarjoavat suunnitteluprosessille. Pyrin ratkaisemaan visuaalisen viestinnän ongelman hyödyntämällä genreuskollista ongelmanratkaisutapaa, sekä refleктоimaan puhtaasti Black metal -genrelle tyypillistä luomisprosessia.

Toisena näkökulmana hyödynnän intervisuaalisuutta. Artikkelin *The View of Intertextuality in Graphic Design* (Sevindik, 2024) mukaan intervisuaalisuus, eli visuaalinen intertekstuaalisuus, tarkoittaa, että mikään visuaalinen teos ei ole täysin irrallinen muista: kaikissa kuvissa on nähtävissä kulttuurisia tai esteettisiä viittauksia aiempiin teoksiin tai kollektiiviin kokemuksiin. Walter Wernerin mukaan ei ole olemassa puhtaita ja täysin alkuperäisiä visuaalisia teoksia (emt. s. 2), sillä yksilöt lukevat kuvia aina omien kokemustensa ja kulttuurisen taustansa kautta, jolloin kuvat saavat kerroksellisen merkityksen.

Intervisuaalisuutta hyödyntävä lähestymistapa nojaa juuri tällaiseen kulttuurisesti koodattuun visuaaliseen vuoropuheluun. Käytännössä kyseessä on *visual quoting* eli visuaalinen siteeraaminen (emt. s. 5). Teos on suunniteltu viittaamaan menneeseen teokseen, joten intervisuaalisuus toimii tällöin siltoja rakentavana keinona, yhdistää kahta alakulttuuria tavalla, joka haastaa genreihin liittyviä odotuksia ja luo merkityksiä vastaanottajalle, joka tunnistaa viittauksen.

Kolmas näkökulma nojautuu retrofantasia -tyyliin. Retrofantasia on visuaalinen ja kulttuurinen ilmiö, joka nojaa fantasiagenren kuvastoon ennen 1980-lukua ja hyödyntää erityisesti keskiaikaisia ja mytologisia teemoja sekä historiallisia esteettisiä ihanteita. Teoksessa *Fantasy Aesthetics: Visualizing Myth and Middle Ages, 1880–2020* retrofantasiaa kuvataan osaksi laajempaa uuskeskiaikaista kuvastoa (neomedievalism), joka muodostaa fantasiagenren kuvallisen perustan (Velten & Imorde, 2024, s. 14). Näissä visuaalisissa esityksissä yhdistyvät linnat, tornit, lohikäärmeet, sankarihahmot ja muinaismyyttiset maisemat. Retrofantasia ammentaa visuaalisia aineksia muun muassa esikuvista kuten Hieronymus Boschin ja Pieter Bruegelin fantasiataiteesta, mutta myös romanttisesta historiakuvasta ja 1800-luvun viktoriaanisesta taiteesta. Myös Suomen kansalliseepos *Kalevala* on vaikuttanut klassiseen fantasiakuvastoon (Velten & Imorde, 2024, s. 14–15).

Neljäs näkökulma pohjautuu puhtaasti omaan henkilökohtaiseen tulkintaani. Tällaisessa näkökulmassa hyödynnän tulkittavaa aineistoani, tässä tapauksessa laulun sanoja, ja erilaisia immerssiivisiä lähestymistapoja ongelmanratkaisussa. Tämän lähestymistavan pohjalla on ajatus siitä, miten taiteilijan tai suunnittelijan omat henkilökohtaiset tuntemukset voivat kääntyä visuaaliseksi teokseksi, ja minkälaisia tuloksia tällainen prosessi antaa.

Jokaisen suunnitteluprosessin kautta voin myös arvioida millä tavoin prosessi reflektoi Black metal -kulttuuria ja sen genren konventioita. Tällaisella tarkastelulla voidaan myös pohdita millä tavoin eri lähestymistavat istuvat olemassa olevan genren konventioihin ja arvioida ovatko ne sopivia työkaluja käytettäväksi ongelmanratkaisuun genren viitekehksessä.

Valitsemani visuaaliset näkökulmat ovat toisistaan eroavia, ja pyrin valitsemaan ne juuri niiden eroavaisuuksien vuoksi. Ennen taiteellisen työn aloittamista halusin asettaa työlleni mahdollisimman erilaiset raamit, joiden kautta ratkaisen ongelmaa. Taustalla oli ajatus siitä, että halusin kokeilla kuinka paljon toisistaan eroavat visuaaliset näkökulmat rajoittavat suunnittelutyötäni, ja kuinka paljon ne tuovat prosessiin uudenlaista perspektiiviä ongelman ratkaisemiseksi. Tutkimuksen yhteenvedossa tarkastelen kunkin teokseni kautta suunnittelutyöni prosessia sekä arvioin, kuinka toimivaksi koen valitsemani visuaalisen näkökulman.

2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

2.1 Autoetnografia tutkimusmetodina

Autoetnografia on laadullinen tutkimusmenetelmä, jossa tutkija analysoi omia kokemuksiaan osana laajempaa kulttuurista kontekstia. Autoetnografisessa tutkimuksessa yhdistyvät sekä tutkijan omat subjektiiviset kokemukset että teoreettinen viitekehys. Tämä menetelmä perustuu siihen, että tutkijan omat havainnot ja reflektiot voivat toimia tutkimuksen aineistona, jolloin tutkimuskohteena ovat sekä tutkijan kokemukset että niitä ympäröivä kulttuuri. Autoetnografia on yhtä lailla prosessi kuin lopputulos. (Ellis, Adams, Bochner 2011, s. 1)

Autoetnografinen tutkimusmenetelmä soveltuu hyvin taiteellisten prosessien analysointiin, kun tutkimuksessa on johonkin kulttuurin nojautuva lähtökohta. Taiteilija-tutkija voi dokumentoida omaa työskentelyään ja reflektoida sen merkityksiä kulttuurisien merkityksien lisäksi suhteessa yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja estetiikkaan. Näin tutkija tuo esiin taiteellisen prosessin henkilökohtaisia ja yhteisöllisiä merkityksiä sekä kehittää ymmärrystä siitä, miten taide rakentaa ja välittää kulttuurista lisäarvoa.

Autoetnografia korostaa tutkijan omaa subjektiivista näkökulmaa, mutta siitä huolimatta tavoitteena on tuottaa yleistä tietoa. Autoetnografiassa tutkimusprosessi on usein avoin ja joustava, mikä mahdollistaa syvällisen pohdinnan tutkijan ja hänen tutkimuskohteensa välisestä suhteesta sekä antaa tilaa uusille havainnoille. (Ellis, Adams, Bochner 2011.)

Metodina autoetnografia yhdistelee piirteitä autobiografiasta ja etnografiasta. Kun autobiografiaa kirjoitetaan, kirjoitetaan takautuvasti ja valikoivasti menneistä kokemuksesta. (Ellis, Adams, Bochner 2011, s. 3.)

Autobiografit kirjoittavat usein ”oivalluksista”, eli muistetuihin hetkistä, joiden koetaan vaikuttaneen merkittävästi ihmisen elämäntapaan (Ellis, Adams, Bochner 2011 s. 3), ja eksistentiaalisista kriiseistä, jotka pakottavat pohtimaan ja analysoimaan koettua elämää (Ellis, Adams, Bochner 2011 s. 3). Tällaiset hetket saattavat muuttaa elämän suunnan niin, ettei se enää tunnu entiseltä. Vaikka oivallukset ovatkin yksilöllisiä kokemuksia, ne paljastavat, miten ihminen voi käsitellä äärimmäisiä tilanteita ja tunteita, jotka säilyvät kauan kriittisen hetken jälkeen (emt. s. 3).

Tutkijat, jotka tekevät autoetnografista tutkimusta, opiskelevat kulttuuriin sidonnaisia käytäntöjä, yleisiä arvoja ja uskomuksia, ja jaettuja kokemuksia. Tutkija pyrkii tällä tavoin auttamaan sekä kulttuurin jäseniä että kulttuurille tuntemattomia ymmärtämään paremmin kulttuuria. Etnografit toteuttavat tätä osallistumalla havainnoitsijoina kulttuuriin, toisin sanoen tekemällä kenttämuistiinpanoja kulttuurisista tapahtumista sekä omasta ja muiden osallisuudesta näihin tapahtumiin. (emt. s. 3.)

Autoetnografiaan liitetyt piirteet sopivat yhteen tutkimuksen kanssa, jossa taiteellinen prosessi rakentuu vahvasti henkilökohtaisten kokemusten ja oivalluksien varaan. Tutkimuksessa, jossa tutkija on sekä kulttuuriin osallistuja että sen havainnoitsija, sisältää myös etnografisen ulottuvuuden. Tekemässäni tutkimuksessa nämä kriteerit täyttyivät. Etnografien mukaan, pyrin havainnoimaan kulttuuria sekä ulkopuolelta että sisältä käsin, joka tarkoittaa, että levynkansien teko ei ole vain taiteellinen teko, vaan myös tapa tulkita Black metal -kulttuuria. Autobiografien tapaan autoetnografista tutkimusta tehdessään tutkijat kirjoittavat jälkikäteen valikoiden oivalluksista, jotka nousevat esiin kulttuuriin kuulumisesta tai tietyn kulttuurisen

identiteetin omistamisesta. Pelkkä kokemusten kuvaaminen ei kuitenkaan riitä, sillä yhteiskuntatieteellisen julkaisuperinteen mukaan autoetnografien tulee myös analysoida näitä kokemuksia (emt. s. 4).

Autoetnografinen tutkimus ei voi myöskään perustua suoraan pelkkiin metodologisiin työkaluihin, kokemuksen analysoimisessa. Autoetnografien tehtävänä on hyödyntää metodologisia työkalujaan ja tutkimuskirjallisuutta kokemusten analysoimiseen ja pohtia, miten muut saattavat kokea vastaavanlaisia oivalluksia. Heidän tulee käyttää omia kokemuksiaan valaistakseen kulttuurin piirteitä ja tuodakseen nämä tutuksi sekä sisä- että ulkopuolisille. Tämän saavuttamiseksi voidaan vertailla omia kokemuksia aiempaan tutkimukseen, haastatella kulttuurin edustajia tai tarkastella kulttuurisia artefakteja. (emt. s. 4.)

Autoetnografian tapaan oma tutkimukseni ei nojaa ainoastaan luovan prosessin kuvaukseen, vaan myös sen kriittiseen tarkasteluun. Vertaan omia havaintojani aikaisempaan tutkimukseen, analysoin intervisuaalisia viittauksia ja kulttuurisia artefakteja sekä pohdin, miten omat oivallukseni voivat avata näkökulmia sekä genren sisäpiirille että ulkopuolisille. Tutkimukseni siis täyttää autoetnografialle tyypillisen tehtävän: se käyttää henkilökohtaista kokemusta välineenä kulttuurin ymmärtämiseen ja sen merkityksen välittämiseen laajemmalle yleisölle.

2.2 Käytäntöön perustuva tutkimusmenetelmä

Käytäntöön perustuvaa tutkimusta on kahdenlaista, *practice-based-*, ja *practice-led-*tutkimus. *Practice-based-*tutkimuksessa taiteellinen teos, esimerkiksi maalaus, kuvitus tai muu luova tuotos, on tutkimuksen ydin (Candy, 2006 s. 1–2). Teos itsessään toimii tiedon tuottajana. Tutkimuksessa kysytään: ”Mitä uutta tämä teos voi kertoa?” tai ”Mitä ymmärrän paremmin tämän tekemisen kautta?” Teos ei siis ole vain esimerkki, vaan tapa tuottaa tutkimuksellista tietoa.

*Practice-led-*tutkimuksessa taas painopiste on enemmän itse prosessissa, eli siinä miten teos tehdään (Candy 2006 s. 1–2). Tutkimus voi tarkastella esimerkiksi työmenetelmiä, tekniikoita tai suunnitteluratkaisuja ja kysyä: ”Mitä opin siitä, miten tämä tehdään?” tai ”Miten tämä luova prosessi toimii tai kehittyy?” Tällöin itse teos ei ole tutkimuksen lopullinen päämäärä, vaan keino ymmärtää jotakin luovan työn tekemisestä.

Käytäntöön perustuvassa tutkimuksessa taiteellinen työ on tutkimusprosessin olennainen osa. Tällaisessa tutkimuksessa esimerkiksi maalaus, musiikki, elokuva tai vaikka levyntanssi ei ole tutkimukseen jälkeensä liitetty esimerkki, vaan tutkimuksellinen menetelmä ja näin osa tiedonmuodostusta. Luovan työn lisäksi täytyy olla kirjallista tai muuta dokumentaatiota, jossa avataan; miten työ tehtiin, miksi tietyt ratkaisut valittiin, ja mitä tutkimuksellista merkitystä prosessilla ja tuotoksella on. Pelkkä teos ei siis riitä, sitä täytyy reflektoida ja selittää kriittisesti. Tutkimuksen tulee myös täyttää akateemiset odotukset; sen täytyy olla omaperäistä ajattelua ja kriittisyyttä hyödyntävää, sen täytyy sisältää näyttöä tutkimuksellisesta osaamisesta, ja sen tulokset voivat olla näyttely- tai julkaisukelpoisia. (Candy 2006 s. 2.)

Lisäksi Pirkko Anttilan teoksessa *Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen* (2006) käsitellään taiteen keinoin tuotettua tietoa ja sen merkitystä tieteellisessä kontekstissa. Tieto, joka on peräisin omista sisäisistä tuntemuksista, elämyksistä, kokemuksista ja oivalluksista, on luonteeltaan erilaista kuin kohteen tekniseen toteutukseen liittyvä tai olemassa olevien asioi-

den tulkintaan liittyvä tiedonhankinta. Koska taide on vahvasti toismaailmaista, se ei voi olla tieteen laji. Sen todetaan kuitenkin voivan olevan tietämisen tapa, samalla tavalla kuin intuitio ja sanaton tieto ovat. (Anttila 2006 s. 64.)

Visuaalisen viestinnän kannalta viestin välittäminen objektiivisesti, hyvin subjektiivisten tietoartefaktien kautta on mielenkiintoinen pulma. Tietoartefaktit ovat tuotoksia, joiden tarkoitus on tiedon välittäminen ilman että tietoa säilytetään artefaktissa itsessään (Scrivener 2002; Anttila 2006 s. 66). Perinteisesti tieto on mielletty esiintyvän kirjoissa ja kirjastoissa, mutta visuaaliset artefaktit haastavat tämän ajattelutavan. Anttilan teoksessa (2006) informaatio – jota voidaan saada kuvia tulkitsemalla – ja tieto rinnastetaan keskenään, joka lisää visuaalisten artefaktien kompetenssia tiedonhankinnan tapana. Tähän ajatukseen nojautumalla ei ole liioiteltua väittää, etteikö taideteos voisi olla kohde, johon sisällytetään informaatiota (Scrivener 2002; Anttila 2006 s. 66).

Tekemäni taiteellinen produktio sisältää piirteitä sekä practice-based- että practice-led -tutkimuksesta, nojautuen kuitenkin vahvemmin practice-based tutkimukseen. Produktiossani olen luonut neljä erilaista levyn kantta, eli visuaalista artefaktia, jotka toimivat tutkimukseni keskeisenä aineistona ja tuloksena. Tarkastelen, mitä nämä artefaktit teoksina ilmentävät, ja miten ne tulkitsevat sanoituksia, genre-estetiikkaa tai kulttuurista kontekstia. Pysin myös luovien teosten kautta tuomaan esiin uutta ymmärrystä siitä, miten visuaaliset näkökulmat voivat vaikuttaa albumitaiteen kokemukseen. Nämä piirteet tutkimuksessani ilmentävät practice-based-tutkimusta.

Olen produktion aikana myös dokumentoinut, miten hyödynsin erilaisia visuaalisia näkökulmia ja tyylejä. Olen myös pohtinut prosessin aikana mahdollisuuksia ja haasteita, joita visuaalisten näkökulmien hyödyntäminen toi. Ja lisäksi, reflektoin työprosessin ja välinevalintojen vaikutusta lopputulokseen, jotka tuovat kaikki tutkimukseen myös practice-led-ulottuvuuden. Voidaan siis todeta, että tutkimusta ohjaava ajatus siitä, miten visuaalista viestintää tehdään, tuo mukanaan tutkimukseen practice-led-piirteitä.

2.3 Aineisto

Tutkielma sisältää taiteellisen produktion. Taiteellisessa produktiossani olen tuottanut Kouta-yhtyeen *Kaarnaköydet*-albumin kappaleiden pohjalta neljä vaihtoehtoista levyn kantta kyseiselle albumille. Taiteellisen produktion rinnalla on kulkenut tutkimuspäiväkirja, joka sisältää omia pohdintoja prosessin ajalta, sekä perusteluita valinnoille, joita prosessin aikana tein. Tutkimuspäiväkirjan merkinnät toimivat pohdintani lähteenä, eikä se erikseen esiinny omana osionaan pro-gradu -tutkielmassa. Valmiiden tuotosten tarkastelun lisäksi pohdin myös omaa tekemistä, ja peilaan sitä Black metal -genren käytäntöihin ja perinteisiin. Lopuksi pohdin miten erilaiset lähestymistavat voivat rikastuttaa albumin kokemusta, ja mitä erilaisilla lähestymistavoilla voidaan korostaa albumin kokemusta.

Tutkimuksen aineisto koostuu ensisijaisesti taiteellisen produktion kautta saaduista tuloksista, mutta käsittelen myös prosessin aikana syntyneitä päiväkirjamerkintöjä aineiston tavoin. Taiteellista produktiota lähdin tekemään vastatakseni tutkimuskysymyksen lisäksi kysymyksen: *millä tavoin visuaalisia näkökulmia voidaan hyödyntää visuaalisessa viestinnässä?*

Aineistoa analysoimalla tutkin miten visuaaliset näkökulmat voivat toimia taiteellisessa työskentelyssä tehokkaina ongelmanratkaisun välineinä. Tutkin, miten erilaiset visuaaliset tyylit, kuten esimerkiksi genren esteettiset konventiot, intervuisuaaliset viittaukset tai lainatyylien

hyödyntäminen, tarjoavat mahdollisuuksia syventää teoksen merkityksiä ja luoda yhteyksiä kulttuuriseen kontekstiin.

Tutkin myös, onko näillä visuaalisilla näkökulmilla rajoittavia vaikutuksia: voiko liian vahvalla nojautumisella tiettyyn tyyliin kaventaa tulkintamahdollisuuksia tai viedä huomiota pois teoksen omasta sisällöstä? Lisäksi; voiko visuaalisen näkökulman valinnalla ohjata tulkintaa ennakkoon ja lukita se tiettyyn lukutapaan?

Tässä tutkimuksessa pohdin, miten eri visuaaliset näkökulmat vaikuttavat taiteellisen ongelmaratkaisun onnistumiseen. Pohdin esteettisyyden lisäksi tätä myös merkityksellisten tulkintojen rakentamisen kannalta.

3 Taiteellinen osio

3.1 Taiteellisen produktion lähtökohdat

Olen tehnyt neljä vaihtoehtoista kansikuvaa Kouta-yhtyeen *Kaarnaköydet* -albumille. Albumin (kuva 2) alkuperäinen kansikuva on tehty tekoälyä hyödyntämällä, joka inspiroi minua tekemään vaihtoehtoisia kansikuvia, ja tarkastelemaan sitä, millä eri keinoilla ihmistaiteilija pystyy kytkemään tekemäänsä taiteeseen uusia merkityksen tasoja. En tiedä tarkalleen, mitä alkuperäisen kansikuvan tekoprosessiin on kuulunut, tai kuinka paljon tekoälyä on käytetty sen suunnittelussa. Kuvaa analysoidessa voi kuitenkin huomata yhtenäisyyksiä tavanomaisen tekoälytaiteen piirteisiin.

Kuva 2 – Kouta: *Kaarnaköydet*, 2023. (koutaband.bandcamp.com, n.d.)

Annoin itselleni tehtävän kansikuvien suunnitteluprosessia ennen. Päätin tehdä jokaisen kannen kuvituksen albumin eri kappaleiden innoittamana, ja erilaisia visuaalisia näkökulmia hyödyntämällä. Tarkastelen tässä osiossa taiteellisen prosessini tuotoksia, ja pohdin niiden tekoprosessin aikana syntyneitä ideoita ja ajatuksia. Reflektoin niitä myös valitsemiini visuaalisten näkökulmien kanssa, hyödyntämällä niihin liittyvää teoreettista kirjallisuutta.

3.2 Kansi 1 – Juuret pimeydessä: Black metal -estetiikka

Kuva 3 – Kansi 1: Sukujyrkkämä (Kinnunen, 2024)

Ensimmäisen kansikuvan tein *Sukujyrkkämä*-kappaleen pohjalta, ja hyödynsin siinä perinteistä Black metal -estetiikkaa. Pohjatyönä ensimmäistä taiteellista työtä varten olin käynyt läpi Black metal -albumeiden kansia, ja lukenut niihin liittyvää kirjallisuutta. Black metal -musiikki on myös kauan kuulunut kiinnostuksen kohteisiini, joten genren konventiot ovat tulleet minulle tutuiksi. Ensimmäisen kansikuvan kohdalla halusin löytää syvempää ymmärrystä musiikkigenrestä ja osoittaa, ettei perinteisen Black metal -taiteen tarvitse olla itseään toistavaa, tai kliseistä.

3.2.1 Visuaaliset elementit ja symboliikka

Black metal -musiikin estetiikka ja filosofia on juurrutettu syvästi kristinuskon vastustukseen. Varhaiset Black metal -yhtyeet, kuten norjalainen Mayhem, omaksuivat satanistisen kuvaston osaksi identiteettiään jo varhain. Tällainen estetiikka ilmentää kapinaa Norjassa 1900-luvun lopulla vallinnutta konservatiivista luterilaisuutta vastaan. Yhtyeet pyrkivät irtautumaan yleisestä kristillisestä käytännöstä, ja saavuttamaan itsevahvistumista normeista poikkeavilla käytännöillä ja tyyleillä. Mayhem-yhtyeen kohdalla yhtyeen jäsenet pukeutuivat mustaan nahkaan, mustiin t-paitoihin ja corpse paint -kasvomaalauksiin, ja käyttivät kuvastossaan käännettyjä ristejä ja pentagrammeja, sekä palaneita tai turmeltuja kirkkoja ikonografiassaan. Yhtye myös hyödynsi shokkiarvoa, sisällyttämällä itsensä vahingoittamista ja kuolleita eläimiä, tai niiden osia live-esityksissään. (Scott, Shakespeare, 2016, s. 17.)

Black metalin estetiikassa luonto ei ole pelkästään maisemallinen tausta, vaan se toimii keskeisenä filosofisena ja symbolisena voimana. Useat genren merkittävät muusikot ovat tuoneet esiin, kuinka pohjoisen karut maisemat, sääolosuhteet ja luonnon myyttinen sekä

salaperäinen läsnäolo ovat vaikuttaneet heidän maailmankuvaansa ja taiteelliseen ilmaisuunsa. Esimerkiksi Enslaved-yhtyeen kitaristi Ivar Bjørnson kertoo, että luonnonvoimat ja niihin liittyvä mytologia ovat olleet hänelle luontaisia inspiraation lähteitä. (Patterson, 2013, s. 648).

Tällainen luontosuhde ei kuitenkaan rajoitu yksittäisten yhtyeiden kokemuksiin, vaan se liittyy laajemmin Black metalin esteettiseen ideologiaan. Fen-yhtyeen laulajakitaristi Frank Allain kertoo, että hänen tärkein inspiraationlähteensä ovat toisen aallon Black metalin pioneerit Ulver, Enslaved, Emperor ja Dissection, joiden musiikki onnistuu yhdistämään toismaailmallisen tunnelman, vahvat tunteet ja maanläheiset maisemat (Patterson, 2013, s. 772). Luonto ei siis ole pelkästään aihe tai miljö, vaan osa genren sisintä ideologiaa. Se toimii väylänä henkiselletyhteydelle johonkin ikaikaiseen ja kaottiseen, toimii yhtyeille vahvana inspiraation lähteenä. Visuaalisessa estetiikassa korostuvat esimerkiksi sumuiset metsät, vuoristot ja erämaat, jotka vahvistavat musiikin sisäistä tunnelmaa ja voivat viestiä samalla erkaantumista urbaanista ja arkisesta maailmasta.

Kuva 4 – Ulver: Bergtatt, 1994. (metal-archives.com, n.d.)

Kuva 5 – Enslaved: Frost, 1994. (metal-archives.com, n.d.)

Kuva 6 – Emperor: In The Nightside Eclipse, 1994.

Kuva 7 – Dissection: Storm Of The Light's Bane, 1995. (metal-archives.com, n.d.)

Visuaalisesti albumin kannen (kuva 3) tyyli seuraa Black metal -musiikille tyypillistä estetiikkaa. Sen väripaletti koostuu mustasta ja valkoisesta, ja sen kuva-aiheissa esiintyy genrelle tyypillistä kuvastoa, kuten antikristillistä symboliikkaa ja luontoaiheita. Näitä ilmentävät kannen keskiöön sommiteltu palava kirkkorakennus, sekä sen takana oleva metsä. Kuvia ja piirrosta on muokattu raskaasti, ilmentämään Black metal -musiikille tyypillistä karuutta ja eristäytymistä. Mustalla ja valkealla värillä, jotka hallitsevat kannen väriskeemaa, viestitään vastakkainasettelua, joka on vallitseva teema Black metalin konventioissa.

Typografia kannessa on valittu Black metalin perinteen mukaisesti. Kirjaintyyppi on valittu ”Sabbath Black”, joka kuuluu goottilaisiin kirjaintyyppeihin. Kirjaintyyppivalinnalla viestitään genrelle tyypillistä ja korkeassa arvossa pidettyä perinteen kunnioittamista. Goottilaisten kirjaintyyppien muotokielessä on myös genren estetiikalle sopivia piirteitä, kuten piikkikäitä ja kiemuraisia muotoja, ja vaikealukuisuutta ja mystisyyttä.

Goottilaiset kirjaintyyppit, eli blackletterit pohjautuvat keskiajan typografiaan ja kantavat vahvaa historiallista painoarvoa mukanaan. Kirjaintyyppivalinnalla haetaan perinteikkyyttä ja mystiikkaa, joka resonoi Black metalin visuaalisen tyylin ja filosofian kanssa. Blackletter-tyyli yhdistää käsin piirretyn kalligrafisen hienostuneisuuden vaikealukuisesti tyyliteltyyn muotoon, millä haetaan tahallista epäselvyyttä. Tällainen valinta on Black metal -visuaalisuudessa perusteltua, jossa suora viestintä ei ole usein tavoitteena. Blackletterien käyttö albumien kansissa

vaikealukuisten, käsin piirrettyjen logojen rinnalla toimivat synteesissa luoden visuaalista jännitettä. Molemmat tyyliä nojaavat samaan tehokeinoon: luettavuuden uhraamiseen tyyliin. Sen lisäksi, että blackletter kirjaimia käytetään Black metalissa vaikealukuisten logojen rinnalla, niitä myös usein yhdistellään.

Kuva 8 – Logo: Burzum. (logos.fandom.com/wiki/burzum, n.d.)

Kuva 9 – Logo: Bathory. (logos.fandom.com/wiki/bathory, n.d.)

Kuva 10 – Logo: Gorgoroth. (logos.fandom.com/wiki/gorgoroth, n.d.)

Kuva 11 – Logo: Behemoth. (logos.fandom.com/wiki/behemoth, n.d.)

Kuva 12 – Logo: Dark Funeral. (darkfuneralmerch.com, n.d.)

Kuva 13 – Logo: Nordjevel. (osmoseproductions-label.com/bands/nordjevel, n.d.)

Yhtyeen logon olen sommitellut oikeaan yläkulmaan, jättäen enemmän tilaa kuvitukselle ja metsämaisemalle. Yhtyeen logo on muotokieleltään rosainen ja piikikäs, mikä korostaa aggressiivista tunnelmaa kannessa. Logon risteävät viivat sopivat taustan metsämaiseman kanssa hyvin yhteen, ja nämä tekijät yhdessä ohjaavat katseen kohti kuvan keskiötä.

3.2.2 Tekniikka

Kuvitus on tehty digitaalisesti, Procreate-ohjelmalla, johon on yhdistetty valokuvia Photoshop-ohjelmalla. Kuvitus koostuu palavasta kirkosta, nokiukosta ja kirkon etualasta. Tekniikkana käytin digitaalista piirtämistä, ja tehostetasoja, joita hyödyntämällä sain jäljennettyä tehokkaasti kynän ja paperin jälkeä. Photoshoppia hyödyntämällä sain yhdisteltyä kuvitukseen valokuvia, joita olin muokannut lo-fi estetiikkaa jäljenteleviksi. Photoshopin jälkikäsittelyssä muokkasin vielä kuvan kontrastia ja hyödynsin tekstuureita, joiden avulla saavutin mustavalkokuvan korkealla kontrastilla ja materiaalitunnolla.

Black metal -musiikin kansitaide jäljentelee usein mustavalko kopiokoneen jälkeä. Kuvia on muokattu manuaalisesti korkean kontrastin saavuttamiseksi, joka on luonut tietynlaisen tekstuurin kuville.

Kuva 14 – Deathspell Omega: *Infernal Battles*, 2000. (metal-archives.com, n.d.)

Kuva 15 – Satanic Warmaster: *Carelian Satanist Madness*, 2005. (metal-archives.com, n.d.)

Kuva 16 – Castrivenian: *Reborn From The Ashes*, 2025. (metal-archives.com, n.d.)

3.2.3 Kappaleen sanoitusten ja tarinan tulkinta

Sukujyrkkämä-kappaleessa käsitellään aiheita murhasta, ja hävityksestä, ja nämä teemat nousevat selkeästi esiin sanoituksista:

*Kivisen maan, kaiun, yli jyrkänteen, huuto rikkoo, kuurojen kuuroon kutsuu
kokoon, ja repii jäisen maan hamarallaan.*

*Kotiin palaavaa lasta halaa, palava ladon kytelmä, irvokas ilme kasvoillaan, noki-
ukko hauras nauraa.*

*Tuulen tuoma, korvissaan näkee veren vannoman, tuon surmajäljen ikuisen,
kivikuoleman.*

Päätin korostaa piirroksessa sanoituksissa mainittua palavaa latoa, jonka muutin palavaksi kirkoksi. Valinnalla korostin Black metal -musiikille tyypillistä antikristillisyyttä. Palavan kirkon ovelle piirsin nokiukon, jonka luonnehdin olevan jonkinlainen paha henki. Kuva-aihe palavasta kirkosta ja nauravasta hahmosta ilmentävät tuhovoimaa ja henkistä kapinaa, joka on yleinen piirre genren visuaalisessa identiteetissä. Myös Black metal -musiikille tyypilliset luontoaiheet ja karut maisemat ilmentyvät kuvasta, ja ne muodostavat teoksen tapahtumapaikan. Palava rakennus ja pimeä metsä heijastavat genrelle tyypillistä luontosuhdetta, ihmisen tekemän rakennelman tuhoutuessa.

Kouta-yhtyeen basisti Arttu Pentikäinen on kertonut Inferno-lehdelle antamassaan haastattelussa levyn sisältävän temaattisen kokonaisuuden, jonka selkärankana toimii kolmen kappaleen muodostama triptyyksi (Inferno, 2023). Yhtyeessä kitaraa soittava Eemeli Haarala on kertonut Kaaoszine-lehdelle tarinan liittyvän tuntemuksiin, jota läheisensä surmannut ihminen käy läpi (Kaaoszine, 2023). Näiden taustatietojen, ja sanoituksista tekemien havain-

tojen pohjalta tulkintani oli, että tarinan päähenkilö on juuri murhannut veljensä, ja hän on palaamassa kotiin. Kannen kuvitus on kuvattu päähenkilön perspektiivistä.

3.2.4 Kokemus ja konteksti

Katsojan kokemus voi olla hyvinkin riippuvainen siitä, onko katsojalle Black metal musiikina ja kulttuurina tuttu. Kansikuva nojaa vahvasti genren konventioihin, siinä esiintyvän symboliikan, värivalintojen ja tekniikan kautta.

Palava kirkko on symbolistiselta arvoltaan hyvin vahva elementti kannessa. Sen tulkinta riippuu paljon siitä, onko katsoja tietoinen Black metalin kulttuuriympäristöstä. Black metal-kulttuuriin perehtynyt henkilö voi nähdä kannessa palavan kirkon provokaationa, kritiikkinä kristinuskoa vastaan, joka on osa Black metal -genren identiteettiä. Genreen ei-perehtynyt taas voi nähdä aiheen tabuja rikkovana, yksiselitteisesti tuhoisana kuvana. Koska palava kirkko on symbolisesti hyvin vahva elementti, voi genrelle tuntematon ymmärtää sen myös ainoastaan shokkiarvoa tuovana vahvana emotionaalisena symbolina. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna shokkiarvoon nojaaminen liikaa voi jopa halventaa kansikuvan ja ehkä jopa musiikin kokemusta. Voidaan myös pohtia, onko palava kirkko Black metal -albumin kannessa puhtaasti genren filosofiaa ilmentävä symboli, vai kliseinen ja pinnallinen valinta.

Typografiset valinnat voivat myös luoda ristiriitaa tulkinnan eri tasoilla. Koristeellinen, goottilainen kirjaintyyppi voi olla hyvinkin tulkinnanvarainen: Genreen perehtynyt voi ymmärtää sen kulttuurisen kontekstin, kun taas ulkopuoliselle se voi näyttäytyä kummallisena viittauksena historiaan, joka näyttäytyy irrallisena nykyaikaisessa kontekstissa. Black metal-kulttuurissa blackletter kirjaintyyppit viestivät perinteikkyyttä ja perimää. Blackletter kirjaimet ovat muotokieleltään koristeellisia, vaikeasti luettavia ja karuja, minkä vuoksi ne ovat vakiintuneet osaksi genren käytäntöjä. Ulkopuolisesti ilman genretietämystä näiden kirjainten käytön tulkitseminen voi olla vaikeaselitteistä. Blackletter kirjaimet ovat historiallisesti merkittäviä, sekä niillä on vahva kulttuurinen konteksti.

Vaikka blackletter kirjainten käyttö muotokieleltään sopii Black Metal -musiikkiin, sen käyttö ei kuitenkaan tule varauksetta. Artikkelissa *How typeface shouts. Cultural mediation processes and the state of typography* (Gomez-Palma, 2020) todetaan, että typografia toimii kulttuurisen välittämisen välineenä. Sillä voidaan viestiä arvoja, asenteita ja historiallisia viittauksia, jotka voivat herättää kontekstinvaraisesti voimakkaitakin tunteita.

Eräitä historiallisia viittauksia, joita blackletter-kirjaimiin liittyy, ovat yhteydet kansallissosialismiin ja natseihin. Waldeck ja Leoussi (2024) toteavat, että näiden kirjainten käyttö on liitetty vahvasti symboloimaan eroja kansallisen ja vieraan, arjalaisen ja juutalaisen sekä maskuliinisen ja femiinisen välillä.

1930-luvulla goottilaiset kirjaintyyliä esiteltiin aidon saksalaisuuden ja arjalaisen rodun symbolina. Koulujen oppikirjat ja propagandajulkaisut hyödynsivät Fraktur-tyyliä luodakseen yhteyden saksalaiseen kansalliseen identiteettiin ja historiaan (Waldeck, Leoussi, 2024, s. 10–11). Antiikvakirjaimet puolestaan liitettiin ulkomaisiin ja ei-arjalaisiin kansoihin. Oppikirjoissa yksittäisiä sanoja painettiin antiikvalla korostamaan juutalaisia, kommunisteja ja muita ulkopuolisiksi määriteltyjä henkilöitä (emt. s. 11–13).

Tammikuussa 1941 tapahtui käänne, jolloin Hitler määräsi goottilaiset kirjaimet kiellettäviksi. Tästä eteenpäin Saksassa tuli käyttää antiikvaa, osittain siksi, että se oli kansainvälisesti

luettavampaa. Myös typografian symboliikkaa haluttiin muuttaa. Samoihin aikoihin sukupuolittuneet asenteet liitettiin osaksi kirjaimistoa; antiikvaa käytettiin maskuliinisuuden, vallan ja SS:n symbolina, kun taas goottilainen säilyi esimerkiksi NS Frauen-Warte –naisten lehdessä. Fraktur-tyyli nähtiin nyt feminiinisempänä, ja se miellettiin lapsuuteen liittyvänä tyylinä. (emt. s. 16–22.)

Kuva 17 – Fraktur-tyylisiä kirjaimia saksalaisessa vaalijulisteessa, 1932. (dhm.de/lemo/kapitel/weimarer-republik/innenpolitik/praesiwahl32, n.d.)

Tämä on osoitus kirjaintyyppin symbolisesta voimasta. Vaikka kirjaintyyppin merkityksiä voidaan vaihdella opportunistisesti, sen historialla on suurta painoarvoa. Fraktur-tyylissä voidaan nähdä edelleen tänä päivänä viitteitä natsisaksaan, vaikka historian mittapuulla tämä periodi olisikin lyhyt. Black metal -genressä nojataan usein shokkiarvoon, joten goottilaisten kirjaintyyppien valinta osaksi genren kuvastoa voi olla tietoisesti valittukin teko. Tämä ilmentyy esimerkiksi Black metal -genren alagenressä NSBM:ssä (kansallissosialistinen Black metal) jossa viittaukset natsiisiin vietään pidemmälle, usein sanoitusten ja kuvaston tasolle.

Kokonaisuutena kansikuvassa ilmentyy selvästi Black metal -genren estetiikka, monella eri tasolla. Nämä elementit voivat kuitenkin pysyä vain pinnallisina tyyliävalintoina genrestä tietämättömälle, näyttäytyen vain kaaoksen ja mystisyyden ilmentyminä. Lisäksi genrelle tyypillinen blackletter kirjaintyyppin käyttö voidaan tulkita niin ikään tulenarkana valintana, sillä se sisältää paljon tulkinnanvaraisuutta ja kontekstisidonnaisuutta. Vaikka Black metal -musiikille tyypillistä on ilmentää kaaosta ja mystiikkaa, sen voimavaroja ovat tulkinnanvaraiset elementit ja kulttuurinen konteksti. Palava kirkko voi viitata joko symbolin tasolla kristinuskon vastaisuuteen, tai historiallisena viittauksena 1990-luvulla tapahtuneisiin kirkon polttoihin genren synnyinmaassa, Norjassa. Tulkinta voi jäädä pinnalliseksi, jos katsoja ei

ole perehtynyt genren ideologiseen taustaan. Toisaalta taide voi herättää ajatuksia yksinkertaisesti estetiikan ja tunteiden tasolla ilman syvempää kontekstia.

Ideologisesti latautuneen taiteen tulkitsemiseen vaaditaan useasti kulttuurista tietämystä. Tämä ilmenee tekemäni kansikuvan kohdalla. Mustavalkoinen värimaailma tai piikikäs logo eivät ole pelkkiä esteettisiä ratkaisuja, vaan ne viestivät Black metalin ideologisesta ytimestä: kuoleman ja pimeyden estetiikasta, kapinasta valtakulttuuria vastaan sekä pyrkimyksestä luoda kokemus eristäytymisestä ja toismaailmallisuudesta. Katsoja, joka ei tunne näitä konventioita, voi toki kokea kuvan synkkänä ja ahdistavana, mutta ilman taustaymmärrystä todelliset tarkoitusperät voivat jäädä piiloon. Käyttämällä visuaalisia konventioita, jotka ovat uskollisia genrelle, rakennetaan suoraa jatkumoa Black metalin kulttuurisiin ja ideologisiin merkityksiin.

3.2.5 Tekoprosessista

Taiteellisen projektin ensimmäisen kansikuvan suunnitteluprosessi alkoi kokonaisvaltaisena uppoutumisena Black metal -genreen. Olin päättänyt visuaaliset näkökulmat aikaisemmin, ja tiesin, että ensimmäinen kansikuva nojautuisi Black metal -genren estetiikkaan. Se tuntui luontaiselta valinnalta, ikään kuin lähteä liikkeelle itse ytimestä – genren perinteisistä piirteistä ja konventioista.

Halusin rakentaa visuaalisen maailman, joka ei ainoastaan jäljittele Black metalin ulkoisia tunnusmerkkejä, vaan ammentaa niistä ymmärtävästi ja syvällisesti. Ensimmäinen askel tämän saavuttamiseksi oli musiikin kuuntelu. Käytin aikaa sekä klassisen toisen aallon Black metalin, kuten Mayhemin ja Burzumien kuunteluun, että Kouta-yhtyeen tuotannon läpikäymiseen. Black metal -musiikin kuunteleminen ja siihen uppoutuminen auttoi viritäytymään tunnelmaan ja ymmärtämään, millainen tunnetila genreen liittyy ja minkälainen symboliikka sen visuaaliseen maailmaan kuuluu. Genre on minulle jo tuttu useiden vuosien takaa, mutta koen että uudelleenvirittäytyminen genren taajuudelle auttoi tutkimusongelmaa lähestyessäni.

Tutkimusprosessin aikana kuuntelin eniten Mayhemin *De Mysteriis Dom Sathanas* (1994) ja Burzumien *Filosofem* (1996) -albumeita. Albumeista välittyi vahvoja mielikuvia kylmyydestä, eristäytyneisyydestä sekä luonnon ankaruudesta. Kylmäksi mielletyt soundit rakensivat ikään kuin kaotista äänimaisemaa, jossa myös rauha oli läsnä hetkittäin. Mayhemin *De Mysteriis Dom Sathanas* nojaa musiikillisessa ilmaisussaan vahvasti kaaoksen ja voiman kokemukseen, kun taas Burzumien *Filosofem* rakentaa tunnelmansa hypnoottisuuden ja minimalistisen kehittelyn varaan: kappaleiden osat venyvät pitkiksi ja toistaviksi, jolloin toiston kautta syntyy meditatiivinen, etäännyttävä vaikutelma.

Kouta-yhtyeen *Kaarnaköydet* -albumilta *Sukujyrkkämä*-kappale kiinnitti mielenkiintoni ensimmäisenä. Olin tutustunut kappaleen sanoitukseen ja musiikkivideon jo aikaisemmin, joten olin tietoinen kappaleen emotionaalisesta sisällöstä ja aihealueesta. Kappaleen musiikkivideossa kuvataan kahden henkilön välistä väkivaltaista yhteenottoa, joka päättyy toisen kuolemaan. Olettaa voi, että tämän audiovisuaalisen teoksen aiheena on *Kaarnaköydet* -albumin kantava teema, veljessurma.

Sukujyrkkämä oli toinen single *Kaarnaköydet* -albumilta, mutta musiikkivideon myötä ensimmäinen audiovisuaalinen kosketus albumin tarinalliseen teemaan. Musiikkivideon viesti oli selvä, ja se asetti selkeän viitekehyksen tarinalle, jota albumilla käsitellään.

Vaikka Sukujyrkkämällä olikin jo olemassa musiikkivideo, halusin lähestyä sen tarinaa toisenlaisesta näkökulmasta ja tulkita sitä visuaalisesti Black metal -estetiikan kautta. Halusin luoda kuvan, joka korostaa kappaleen synkkiä, perinnöllisyyttä ja kuolevaisuutta käsitteleviä teemoja omalla, erillisellä tavallaan. Vaikka tein tietoisesti valinnan viedä teostani eri suuntaan kuin musiikkivideo, hyödynsin sitä silti vahvistamaan aiempia oletuksiani. Poimin videosta asenteita ja lähtökohtia, joiden pohjalta ryhdyin ratkaisemaan tutkimusongelmaa.

Toinen merkittävä inspiraation lähde minulle oli luonto. Tein luontokävelyitä erityisesti metsissä, joissa paksu lumipeite vaimensi äänet lähes täysin, luoden ympärilleni hiljaisuuden, joka tuntui lähes äänieristetyltä. Helmikuisessa pakkasmetsässä kävellessä pystyi aistimaan samanlaista eristyneisyyttä ja arkaaisuutta, jota Black metal usein ilmentää. Tämä hiljaisuus ja luonnon karuus kääntyi mielessäni visuaaliseksi elementeiksi, jotka inspiroivat vahvasti lopullista teosta.

Tutkin myös Black metalin kulttuurista ja esteettistä olemusta lukemalla aiheeseen liittyvää kirjallisuutta, ja katselemalla aiheesta dokumentteja sekä videoita. Erityisesti *Helvete 2: With Head Downwards – Inversions in Black Metal* oli tutkiskelun kohteena. Teoksesta sai paljon uutta tietoa ja näkökulmaa genren visuaalisesta estetiikasta ja ideologisista lähtökohdista, jonka uskon näkyvän myös lopullisessa teoksessa. Tavoitteeni ei ollut ainoastaan jäljitellä Black metalin ulkoisia tyylipiirteitä, vaan myös pohtia, mitä nämä piirteet merkitsevät genren ajatusmaailmassa ja kokemusmaailmassa.

Yksi näistä näkökulmista oli käänteisen ristin merkitys, mikä pinnallisesti näyttäytyy ainoastaan uskonnonvastaisena symbolina, mutta joka myös ilmentää Black metalin ideologiaa syvemmällä tasolla. Käänteinen risti yhdistyy kristillisen itsehäpäisyn perinteeseen – esimerkiksi Pyhän Pietarin ylösalaisin ristiinnaulitsemiseen – sekä myös modernin ajan valistuksen torjumiseen. Teoksessa nostetaan esiin, kuinka inversion kautta Black metal ei vain käännä olemassa olevia arvoja pääläelleen, vaan myös pyrkii tuottamaan radikaalimpaa alistamista ja epäjärjestyttä. Genren ideologisiin lähtökohtiin kuuluu muun muassa käsitysten ylös ja alas, ja valo ja pimeys inversio, joka haastaa vakiintuneita merkitysrakenteita. Käänteinen risti ilmentää genren taustalla olevaa logiikkaa, joka myös kapinoo kristillisiä symboleita vastaan, että välittää filosofista ja eksistentiaalista ideologiaa, jossa maailmaa tarkastellaan “toisinpäin” ja vakiintuneita merkitysrakenteita kyseenalaistetaan. (Scott, Shakespeare, 2015, s. 2.)

Sanoituksien ja muun kontekstin tutkiminen oli myös olennainen osa prosessia. Kävin läpi bändin jäsenten antamia haastatteluita, sekä luin *Sukujyrkkämä*-kappaleen sanoituksia. Tämä auttoi minua muodostamaan käsityksen siitä, millaisia teemoja kappaleeseen liittyy; aiheita jylhistä maastoista, kylmyydestä, karuudesta ja hävityksestä. Nousseista teemoista huolimatta lopullinen kuva on hyvin vapaa tulkinta kappaleesta, ja se perustuu suoran tarinallisen tulkinnan sijasta kappaleen sanoituksien ja Black metalin estetiikan vuoropuheluun. Sanoituksista nostettuja yksityiskohtia, kuten esimerkiksi palava lato ja luontoaiheet, ovat esitetty kuvassa Black metallille tyypillisen estetiikan kautta.

Työprosessi reflektoi Black metal -kulttuuria ja estetiikkaa sekä säännöllisesti että metodisesti. Koko projektin lähtökohta oli genreuskollinen, sillä taiteilijana valitsin tietoisesti lähemmään liikkeelle Black metalin perinteisestä visuaalisesta kielestä ja tunnelmasta. Tällainen asennoituminen antaa ymmärryksen siitä, ettei Black metal ole ainoastaan musiikkigenre, vaan kokonaisvaltainen kulttuurinen ilmiö, johon sisältyy vahva visuaalinen, ideologinen ja emotionaalinen lataus.

Työprosessissa keskityttiin myös Black metalin maailmankuvan ymmärtämiseen, ei ainoastaan sen esteettisten piirteiden toistamiseen. Esimerkiksi tarkoituksenmukainen, ymmärtäväinen ja syvälinen ammentaminen genrestä, ei ainoastaan ulkoisten piirteiden jäljittelemisen, resonoi Black metalin omaehtoisuuden kanssa. Myös genren keskeisten yhtyeiden, kuten Mayhemin ja Burzumien kuunteleminen, kuvastaa eräänlaista rituaalista immersiota, jota pidetään genren kulttuurissa usein aitouden edellytyksenä (Sgourev, Aadland, & Formilan, 2022, s. 30).

Myös luonnon merkityksen korostaminen on vahvasti yhteydessä genren kulttuuriseen olemukseen. Luonto toimi prosessissa visuaalisen inspiraation lisäksi myös hiljaisuuden ja eristäytymisen kokemuksena, jotka ovat molemmat tyypillisiä Black metalin maailmankuvaa määrittäviä piirteitä (Sgourev, Aadland, & Formilan, 2022, s. 8). Luontokävelyt lumen vaimentamassa metsässä on kuin suora rinnastus genren introspektiiviseen ja maailmaa vastaan asettuvaan asenteeseen.

Taiteellisessa produktiossa korostui myös tulkinnan vapaus, joka on olennainen osa Black metalin taiteellista eetosta. Kansikuva ei yritä kuvittaa sanoituksia täysin kirjaimellisesti, vaan luo vuoropuhelua sanoitusten ja genren esteettisten konventioiden välillä. Tämä heijastaa sitä, miten Black metal usein pyrkii herättämään affektiivisia reaktioita ja mielikuvia ilman, että sen tarvitsee selittää itseään suoraan (Sgourev, Aadland, & Formilan, 2022, s. 29–30).

Prosessi osoittaa kunnioitusta genren kulttuurisille, esteettisille, ideologisille ja tunnetason perinteille. Tällainen kokonaisvaltainen sitoutuminen genreen – musiikin rituaalinomaisen kuuntelun, Black metalin sielunmaisemasta ammentamisen ja kulttuurisen taustakirjallisuuden tutkimisen kautta – antoi uutta näkökulmaa kansitaiteen estetiikkaan. Tavallisesti työskentelyssäni ensimmäinen valintani ei olisi muokata kuvia jäljittelemään tiettyä olemassa olevaa estetiikkaa, kuten Black metalille tyypillistä lo-fi-kuvastoa. En myöskään tavallisesti tuota visuaalisuutta, joka on raa’an mustavalkoista ja pelkistettyä; sama pätee typografiaan, jossa goottilaiset kirjaintyyppit ja niiden mahdollisimman minimalistiset muokkaukset eivät normaalisti kuulu työskentelytapani. Tämän työn kohdalla kuitenkin sitoutuminen genren perinteisiin ohjasi minut poikkeamaan totutusta prosessistani ja tarkastelemaan uusia kysymyksiä: millaisin keinoin on mahdollista tuottaa laadukasta taidetta, kun käytössä on rajalliset tyylilliset vaihtoehdot ja vahvasti määräytyneet esteettiset konventiot? Tämä havainto tuo esiin, että Black metal -kansien suunnittelu ei ole ainoastaan estetiikan jäljittelyä, vaan myös eräänlaista suunnittelullista ongelmanratkaisua: taiteellisen laadun ja ilmaisun monimuotoisuuden etsimistä visuaalisessa ympäristössä, joka lähtökohtaisesti rajoittaa valintojen skaalaa. Näin prosessi paljasti uuden näkökulman siihen, miten genrelle uskollinen kuvasto voi toimia luovana vastuksena ja synnyttää vaihtoehtoisia ratkaisuja, joita oma “tavanomainen” työskentelyni ei olisi tuottanut.

3.3 Kansi 2 – Kuvallinen kaiku: Intervisuaalisuus

Kuva 18 – Kansi 2: *Äitimaan laulu* (Kinnunen, 2024).

Toinen kansikuva syntyi *Äitimaan laulu* -kappaleen pohjalta. Kuvituksessa käyttämäni visuaalinen näkökulma on intervisuaalisuus. Interisuaalisuus tarkoittaa sitä, millä tavoin teokset viittaavat, lainaavat, kommentoivat tai muokkaavat toisiaan visuaalisesti. Interisuaalisuus ja intertekstuaalisuus ovat verrannollisia keskenään, sillä siinä missä intertekstuaalisuus lainaa, muokkaa tai kommentoi toista tekstisisältöä, interisuaalisuus tekee sen visuaalisin keinoin, kuten kuvin.

Interisuaalisuutta hyödyntämällä pyrin rikastuttamaan kuvan kokemusta, ankkuroimalla sen osaksi suurempaa, Black metal alakulttuuripiirin ulkopuolista kokemusta. Teos, johon viitataan, on Testament -yhtyeen *Dark Roots of Earth* -albumi, joka edustaa Thrash metal -genreä. *Äitimaan laulun*, ja Testamentin albumin nimessä on molemmissa luontoaiheisia teemoja, joten otsikkotasoltakin tarkasteltuna molempien teoksien aiheiden voidaan tulkita liittyvän samojen aiheiden piiriin. Testament on yhtyeenä tunnettu, ja luotin *Dark Roots of Earth* -albumin taiteen tunnistettavuuteen ennen suunnittelutyön aloittamista. Tarkoitukseni ei ollut luoda mitään täysin alkuperäistä, vaan ennemminkin kokeilla ja haastaa katsojaa tunnistamaan tämä interisuaalinen viittaus. Samalla koin interisuaalisen viittauksen olevan eräänlainen symbolinen kunnianosoitus niin Thrash metalille, kuin Testament-yhtyeelle, joiden vaikutuksesta Black metal -musiikki on muodostunut.

Kuva 19 – Testament: *Dark Roots of Earth*, 2012. (metal-archives.com, n.d.)

3.3.1 Visuaaliset elementit ja kuvituksen aihe

Kannen kuvituksessa (kuva 18) etualalla esiintyy hahmo, joka seisoo taka-alalla esiintyvien suurten kasvojen edessä kädet kohotettuina. Etualalla on myös toinen hahmo, joka makaa maassa tummemmassa kohdassa, hieman kuvituksen periferiassa. Taka-alan kasvot nousevat maasta, ja katsovat taivasta kohti. Taustalla on taivas, jossa palavat revontulet. Suurten kasvojen päällä kasvaa puita, ja kasvoja kehystävät köynnökset. Köynnökset muodostavat kasvoille pään, josta kohoavat hirven sarvet. Kuvitus jäljittelee *Dark Roots of Earth* -albumin kansikuvaa, erityisesti taka-alalla näkyvien kasvojen ja etualan hahmon asettelun osalta.

Kansikuvan värimaailma on tumma ja painostava, joka tukee genren yhteyttä Black metalliin. Kuvassa hallitsevat viileät sävyt vihreästä ja sinisestä, jotka luovat kylmää ja hieman jopa myrkylliseltä tuntuvaa ilmapiiriä. Vihreä hohto yhdistyy metsän synkkyyteen ja tuo esiin mystisen ja yliluonnollisen tunnelman.

Mustan ja tummanharmaan runsas käyttö korostaa varjoja ja syvyyttä, erityisesti maan rakenteissa ja hahmojen piirteissä. Kasvot, jotka nousevat maasta ovat kalpean siniharmaat, mikä luo vaikutelmaa kuolemasta tai muinaisuudesta. Taivaan utuinen vihreänharmaa liukuu vaaleammaksi kuuta kohden, mikä luo hienovaraista kontrastia tummuuden keskelle.

Väripaletilla rakennetaan epäluonnollista ja unenomaista tunnelmaa, joka on myös uhkaava, että mystinen. Värivalinnoilla kansi eroaa perinteisestä mustavalkoisesta Black metal estetiikasta, vaikka sen henkinen yhteys genreen säilyy sen kuva-aiheiden kautta. Black metal musiikille tavanomainen luonnon myyttisyys ja kuoleman läsnäolo ovat kannesta helposti tulkittavissa.

Albumin kannen typografia on valikoitu myös muistuttamaan Testament-yhtyeen albumin typografiaa. Käytetty kirjaintyyppi ”P22 Cantebury Pro” on goottilainen kirjaintyyppi,

jonka kirjainvälistystä on kasvatettu täyttämään albuminkannen alaosaa. Kirjainten väriksi valikoitui valkoinen, sen luettavuuden parantamiseksi. Kouta-yhtyeen logo on myös valkoisella, ja se on sommiteltu kannen yläosaan keskelle.

Kuva 20 – Typografian vertailu, *Dark Roots of Earth* ja oma *Äitimaan laulu* -kansi.

3.3.2 Tekniikka

Kansikuvaa tehdessä piirsin kuvituksen digitaalisesti käsin käyttäen Procreate-ohjelmaa ja iPad Pro -tablettia. Kuvituksen lähtökohtana toimi *Dark Roots of Earth* -albumin kansikuva, josta otin vaikutteita erityisesti kuva-aiheiden ja sommittelun osalta, jossa taka-alalla kohoa- vat kasvot ja etualan voimakas hahmo ovat selkeitä viittauksia alkuperäiseen teokseen.

Vaikka kuvitus pohjautuu Eliran Kantorin tekemään alkuperäiseen maalausjälkeen, oma toteutukseni eroaa siitä keskeisesti valitun tekniikan osalta. Päätin piirtää teoksen digitaalisesti, sillä koin sen visuaalisesti kiinnostavammaksi lähestymistavaksi juuri omaan ilmaisutapaani nähden. Lisäksi Kantorin maalaustyyli on äärimmäisen yksityiskohtainen ja teknisesti vaativa, eikä sen jäljentäminen olisi palvelut työni tarkoitusta. Tarkoitukseni ei ollut kopioida alkuperäistä tyyliä tai tekniikkaa, vaan kuvallista asetelmaa ja symboliikkaa. Halusin näin tuoda esiin, kuinka tuttu kuva-aihe voi saada uudenlaisen ilmeen ja tulkinnan, kun sitä lähestytään eri työskentelytavoin.

Kuvituksessa olen hyödyntänyt *cross-hatching*-tekniikkaa eli ristiviivoitusta, joka on sekä omaa ilmaisutapaani tukeva piirrostekniikka, että tyypillinen visuaalinen keino Black metal -taiteessa. Ristikkäin asetelluilla viivoilla voidaan luoda syvyyttä, varjoja ja pintarakennetta, mikä tuo kuvitukseen dramaattista kontrastia ja käsin tehdyn ilmeen tuntua. Tekniikka on usein nähtävissä underground Black metal -julkaisujen kansissa ja esitteissä, joissa se korostaa raakaa, luonnosmaista estetiikkaa ja visuaalista intensiteettiä. Käyttämällä tätä tekniikkaa halusin sitoa työni genrelle ominaiseen visuaaliseen perinteeseen ja vahvistaa kuvan yhteyttä Black metalin esteettiseen maailmaan.

Kuva 21 – Sargeist: Unbound, 2018. (metal-archives.com, n.d.)

Kuva 22 – Mglā: Age of Excuse, 2019. (metal-archives.com, n.d.)

3.3.3 Kappaleen sanoitusten ja tarinan tulkinta

Kaarnaköydet -albumin avausraidalla, *Äitimaan laululla*, on hyvin tunnelmalliset ja luontokeskeiset sanoitukset. Sanoitusten toistuvuus, ja niiden viittaus kuolemaan ja siirtymään paikasta toiseen, tuovat kappaleeseen rituaalista tunnelmaa.

Mäen takana on metsä, jossa taivas aukeaa. Mäen takana on metsä, jossa taivas aukeaa. Juuriisi syviin kietoudun, kunnes madot jo syövät maan, juuriisi syviin kietoudun, kunnes madot jo syövät maan.

... askeleet hennot kuljettaa, unholan varjojen taa, askeleet hennot kuljettaa, unholan varjojen taa.

... vaivaisen kulkuni valituksen, maan kallio kuulla saa, vaivaisen kulkuni valituksen, maan kallio kuulla saa.

... sammaleen laskeudun lepäämään, kunnes laulaa äiti maa, sammaleen laskeudun lepäämään, kunnes laulaa äiti maa.

Sanoitukset viittaavat johonkin paikkaan, oletettavastikin metsään, joka toimii jonkinlaisena siirtymäpaikkana. Sanoitukset maahan lepäämään laskeutumisesta ja unholaan vaipumisesta, tuovat sanomaan sävyyksen lopullisuudesta. Sanat *Juuriisi syviin kietoudun, kunnes madot jo syövät maan* tuovat esiin konkreettisesti kuoleman, viitaten siihen, että puhujasta tulee osa maata. Hänen kehonsa kiertyy juuriin ja palaa luonnon kiertokulkuun. Sanoissa on viitteitä myös sisäiseen kärsimykseen, lyriikoissa *vaivaisen kulkuni valituksen, maan kallio kuulla saa*. Sanoituksissa voidaan nähdä kuolema vapauttavana voimana, ja äitimaa lohduttavana, hoivaavana hahmona kuoleman jälkeen. Ehkä *Äitimaan laulu* onkin metafora, jossa äitimaan laulu on ikään kuin kuoleman kehtolaulu, jota äitimaa laulaa kuolevalle. Sanoma on kuitenkin melko selvä; kappaleessa korostetaan herkän melankolian keinoin luonnon mystistä pyhyttä, ja kuoleman vapauttavaa kauneutta.

Näiden tarinallisten vihjeiden perusteella tein päätöksen käyttää intervisuaalista tehokeinoa albumin kuvituksessa. Sanoituksista tutuksi tullut äitimaa sopi luonnollisesti sommitelmaan, joka *Dark Roots of Earth* -albumin kanssa esitetään. Sanoituksissa on mainittu vähintään kaksi olentoa; laulaja itse, ja äitimaa. Tämän vuoksi sommitelma ihmisen ja jonkin suuremman olennon kohtaamisesta tuntui luonnolliselta valinnalta.

3.3.4 Kokemus

Kansikuvan kokeminen voi olla vahvasti sidoksissa siihen, kuinka tuttu alkuperäinen kansikuva katsojalle on. Mikäli viittauksen kohde on tunnistettavissa, kuva avautuu eri tasolla; se ei ole vain esteettinen sommitelma, vaan myös osa visuaalista keskustelua metallimusiikin kentällä.

Intervisuaalisuutta, ja kulttuurien välistä keskustelua on käyty Black metal -kuvastossa aiemminkin. Black metal ammentaa usein shokkiarvosta, muullakin tavalla kuin inversion ja antikristillisyyden kuvaston kautta. Tätä havainnoimaan nostan kolme Black metal -albumia: *Darkthrone – Transilvanian Hunger* (1994), *Dissection – Storm of the Light’s Bane* (1995) ja *Cradle of Filth – Dusk... and Her Embrace* (1996).

Kuva 23 – *Darkthrone: Transilvanian Hunger*, 1994. (metal-archives.com, n.d.)

Kuva 24 – *Dissection; Storm of the Light’s Bane*, 1995. (metal-archives.com, n.d.)

Kuva 25 – *Cradle of Filth: Dusk... and Her Embrace*, 1996. (metal-archives.com, n.d.)

Transilvanian Hunger nojaa jo albumin nimen tasolla kauhukirjallisuuteen, tarkemmin ottaen Bram Stokerin luomaan *Draculaan*. Kansikuvassa hyödynnetään populaarikulttuurista tuttua vampyyrimyyttiä sekä siihen liittyviä tunnelmia; pimeää miljöötä, kynttilän valaistusta ja uhkaavaa hahmoa pimeydessä. Kansikuvassa yhdistetään Black metal -genrelle tyypillinen yksinkertainen mustavalkoinen valokuva ja viittaukset laajempaan kauhun kuvastoon, tehden kansikuvasta intervisuaalisen pastissin.

Storm of the Light’s Bane taas heijastaa romanttisen ja fantasiataiteen kuvaperintoa sen ratsastavalla luurangolla ja eepillisillä maisemilla. Ratsastava luuranko muistuttaa historian maalaustradition sankarillisia ja allegorisia hahmoja, keskellä kuvan kaunista vuorimaisemaa. Kansikuvassa Black metalin pimeydestä ja kuolemasta ammentava kuvasto yhdistetään maalaustradition aiheisiin, jossa perinteisen taiteen kuvaperinnöt tuodaan osaksi jotain uutta.

Dusk... and Her Embrace puolestaan yhdistelee hieman molempia aiemmin mainituista. Se rakentaa visuaalisen sillan 1800-luvun goottilaisen romantiikan ja klassisten vampyyrielokuvien suuntaan, lainaten niiden visuaalisia ja temaattisia konventioita. Kuvastossa on nähtävillä selkeä pastissi vampyyrifiktioon ja klassisiin kauhuelokuvien julisteisiin. Näiden esimerkkien kautta on havaittavissa, että intervisuaalisuus Black metal -kuvastossa ei ole vain satunnaista lainaamista, vaan tietoinen tapa rakentaa kulttuurista keskustelua, yleensä shokkiarvon kautta.

Intervisuaalisen viittauksen kautta voidaan kutsua Black metal -genren kuvasto laajempaan vuoropuheluun koko metallimusiikin alakulttuuripiirin kanssa. Tällaisella viittauksella on mahdollista myös liittää kansikuva osaksi jatkuvaa visuaalista ketjua, jossa metalligenret lainaavat, muokkaavat ja kommentoivat toistensa estetiikkaa. Tällaisessa tapauksessa kuva ei ainoastaan puhuttele Black metal -yleisöä, vaan myös vihjaa suuremmasta kulttuurisesta kontekstista ja siitä, miten kuvastot voivat kohdata, heijastaa toisiaan ja rakentaa yhdessä laajempaa metallimusiikin kulttuurista maisemaa.

Artikkeli *Intervisuality: New Approaches to Greek Literature* (Capra & Floridi, 2023) esittelee intervisuaalisuuden käsitteen visuaalisten teosten välisenä viestintänä, rinnastaen sen intertekstuaalisuuteen. Kirjoittajat määrittelevät intervisuaalisuuden “Visuaaliseksi vastineeksi intertekstuaalisuudelle”, jolla viitataan viittausten, lainausten ja uudelleentyöstöjen verkostoon. Tämä verkosto yhdistää visuaalisia teoksia toisiinsa olettaen, että kaikki taide ottaa jollain tavalla aiemmin tehdyn taiteen huomioon (Capra & Floridi, 2023, s. 1).

Toteuttamani viittaus *Dark Roots of Earth* -albumin kansikuvaan rakentuu tällaisen visuaalisen keskustelun varaan. Kuvani ei pyri toistamaan alkuperäistä teosta, vaan kommentoimaan ja uudelleen tulkitsemaan sitä uudella tavalla kontekstissa. Katsojan kokemus kansikuvasta voi kuitenkin riippua vahvasti siitä, tunnistaako hän viittauksen ja sen kulttuurisen merkityksen. Kuten Capra ja Floridi (2023) toteavat, visuaaliset viittaukset eivät ole “vakaita viittauksia johonkin ideaaliseen ikonografiseen sanakirjaan”, vaan ne toimivat eri tavoin riippuen siitä, millaisten arvojärjestelmien läpi katsoja niitä tarkastelee. (Capra & Floridi, 2023, s. 11.)

Kuvien väliset yhteydet, lainaamiset ja uudelleentulkinnat, eli intervisuaaliset viittaukset, eivät avaudu kaikille katsojille samoin tavoin. Intertekstuaaliset viestit eivät ole universaaleja viestejä, vaan niiden ymmärtäminen vaatii kontekstin, tehden viesteistä kontekstisidonnaisia. Artikkelissa *Between Image and Spectator: Reception Studies as Visual Methodology* (Laing, 2017) käsitellään sitä, miten kuvan kontekstisidonnaisuus vaikuttaa vastaanottajan kokemukseen. Visuaalisen viittauksen merkitys syntyy katsojan kulttuurisen taustan, aiemman kokemuksen ja tulkintavalmiuden pohjalta (Laing, 2017, s. 2–4). Katsoja ei ole passiivinen vastaanottaja vaan aktiivinen tulkitsija, joka sijoittaa näkemänsä omaan ymmärryksen kehukseensä.

Intervisuaalinen viittaus Thrash metal -albumin kuvastoon Black metalin kontekstissa ei välttämättä siis avaudu kaikille katsojille. Erityisesti silloin, jos katsoja ei tunne viitattua alkuperäisteosta, tai sen kulttuurista merkitystä metallimusiikin alakulttuuripiirin sisällä. Kulttuurista tietoinen katsoja voi kokea kuvaa katsoessa kulttuurisen oivalluksen, jossa hän tulkitsee viittauksen tarkoitukselliseksi kommentiksi genrejen välillä. Samalla toiselle katsojalle voi olla kyse vain tyyllillisestä valinnasta ilman syvempää merkitystä.

Intervisuaalisuus ei ole ainoastaan esteettinen tai tyyllillinen keino, vaan tulkinnallinen rakennelma, joka edellyttää aktiivista osallistumista ja kulttuurintuntemusta. Tällaiset visuaal-

liset viittaukset voivat syventää kuvituksen merkitystä, mutta vain silloin kun katsojalla on tarvittavat välineet niiden tulkitsemiseen.

Pastissin tekeminen intervisuaalisuuden käyttötapanä voi syventää visuaalista viestintää viittaamalla aiempaan kulttuuriseen kuvastoon, mutta se sisältää myös merkittäviä riskejä teoksen arvon kannalta. Pastissi perustuu tietoiselle lainaamiselle, se rakentaa merkityksensä suhteessa johonkin toiseen teokseen – mutta tämä suhde voi kääntyä myös itseään vastaan, mikäli viittaus ei ole riittävän perusteltu, uudelleenmuotoiltu tai taiteellisesti kiinnostava. Mikäli katsoja kokee viittauksen olevan pinnallinen tai mekaaninen kopio ilman omaa lisäarvoa, teos voidaan tulkita visuaalisesti heikoksi tai merkitykseltään latteaksi. Tämä voi erityisesti taiteen kentällä herättää vaikutelman laiskasta suunnittelusta, jolloin pastissi ei toimikaan kunnianosoituksena, vaan enemminkin esteettisenä oikopolkua käyttävänä ratkaisuna.

Tällaisesta näkökulmasta tarkasteltuna ei pastissia voida pitää tekoölyn tekemää kuvaa parempana. Tekoölytaiteen kohtaama kritiikki perustuu tekoölyn tapaan oppia lainaamalla lähdemateriaalin piirteitä. Suurimpia kohtaamiani argumentteja tekoölytaidetta vastaan ovat olleet siitä, että tekoöly varastaa ihmistaiteilijoilta. Pastissin käyttöön liittyy siis kieltämättä samankaltaisia riskejä, jopa siinä määrin, että ihmisen tekemä pastissi voidaan kuitata tekoölyn tekemänä teoksena.

Tässä mielessä näin vahvasti tunnistettavuuteen nojautuva lähestymistapa vaatii tekijältään hienovaraisuutta ja kulttuurista kompetenssia: on kyettävä ymmärtämään alkuperäisen viittauksen painoarvo ja merkityskonteksti, ja samalla tuotava siihen jotain omaa. Mikäli tämä ei toteudu, viittaus voi jäädä pelkäksi muodon toistoksi ilman syvempää sisältöä. Tällöin intervisuaalisuus ei rikasta vaan kaventaa teoksen vastaanottoa ja voi jopa heikentää sen koettua taiteellista arvoa.

3.3.5 Tekoprosessista

Toisen kannen suunnitteluprosessi sai alkunsa kiinnostuksestani intervisuaalisuuteen keinona ankuroida visuaalinen teos osaksi laajempaa kulttuurista viitekehystä. Halusin luoda kuvan, joka ei elä vain oman estetiikkansa varassa, vaan resonoi katsojassa myös muiden tuttujen kuvastojen kautta. Tavoitteenani oli herättää oivaltamisen kokemuksia ja rakentaa yhteys toiseen metalligenreen.

Taustatyökseni perehdyin intervisuaalisuuden käsitteeseen sekä yleisemmin että akateemisesti. Kävin läpi muun muassa *Intervisuality: New Approaches to Greek Literature* -teoksen, jonka johdanto (Capra & Floridi, 2023) esittelee intervisuaalisuuden visuaalisena vastineena intertekstuaalisuudelle: taiteen tapana viitata toisiin kuviin ja tyyliin, luoden merkityksiä, jotka syntyvät katsojan visuaalisesta muistista ja kulttuurisesta kompetenssista. Kirjan mukaan intervisuaalisuutta voidaan ymmärtää sekä interfiguraationa (viittaus toiseen kuvaan tai ikoniseen kaavaan) että interperformatiivisuutena (visuaalinen viittaus toisen esityksen kuvalliseen rytmiin tai sommitelmaan; Capra & Floridi, 2023, s. 5–6). Tällainen lähestymistapa tarjosi teoreettisen pohjan omaan visuaaliseen ratkaisuuni.

Kävin läpi Kouta-yhtyeen *Kaarnaköydet* -albumin sanoituksia, ja yhtyeen *Äitimaan laulu* -kappaleen sanoitukset resonoiivat. Kappale on levyn ensimmäinen, ja näin ollen avauskappale, joten arvelin sen sisältävän teemallisesti tärkeitä elementtejä, jotka voisivat olla hedelmällisiä visuaaliselle tulkinnalle. Tiesin *Kaarnaköydet* -albumin, ja yhtyeen ylipäättänsä

ammentavan inspiraatiota Lapin luonnosta, joten halusin löytää löytää intervisuaalista pastissia varten jonkun teoksen, joka käsittelisi valmiiksi samankaltaisia aiheita.

Seuraavaksi lähdin etsimään visuaalista esikuvaa kansikuvalle, jonka toteuttaisin pastissina. Halusin valita taiteilijan, jonka tyyli olisi tunnistettava ja metallimusiikin visuaalisessa kulttuurissa merkityksellinen, mutta myös sellainen johon viittaaminen loisi kiinnostavan jännitteen suhteessa Black metalin estetiikkaan. Mielessäni oli aluksi kaksi nimeä, jotka molemmat ovat arvostettuja tekijöitä metallin kansitaiteen kentällä: Dan Seagrave ja Eliran Kantor. Seagraven osalta harkitsin erityisesti *Where Owls Know My Name* -albumin kansitaidetta, jonka yksityiskohtainen, orgaaninen ja värikylläinen tyyli kiehtoi.

Kuva 26 – *Rivers of Nihil: Where Owls Know My Name*, 2018. (metal-archives.com, n.d.)

Päädyn lopulta valitsemaan Eliran Kantorin tekemän *Dark Roots of Earth* -albumin kansikuvan visuaaliseksi esikuvakseni. Ratkaisuun vaikutti ennen kaikkea kyseisen albumin tema, joka resonoi omaan projektiini liittyvien sisältöjen kanssa. Erityisesti ajatukset juurista, menneisyydestä, mystisyydestä, ja luonnonvoimien jatkuvuudesta heräsivät Kantorin tekemästä kansikuvasta. Lisäksi koin, että Thrash metal -genren kulttuurinen yhteys – jota *Dark Roots of Earth* edustaa – Black metalliin on läheisempi kuin teknisen Death metalin, johon Seagraven kansikuva olisi viitannut. Tämä antoi visuaaliselle viittaukselle vahvemman pohjan, sillä pyrkimyksenäni oli rakentaa visuaalinen silta genrejen välille, ei irroittautua niistä kokonaan. Kantorin teoksen valinta tuntui näin ollen sekä temaattisesti että kulttuurisesti perustellulta.

Prosessin aikana koin intervisuaalisuuden käyttämisen erityisen mielekkäänä kulttuurisen viestinnän keinona. Viittaamalla tietoisesti *Dark Roots of Earth* -albumin kansikuvaan, en ainoastaan lainannut visuaalista tyyliä, vaan käynnistin visuaalisen vuoropuhelun thrash metalin kuvaston ja Black metalin estetiikan välillä. Tämä edellytytti kulttuurista lukutaitoa: ymmärrystä siitä, millaisia merkityksiä viitattu teos kantaa, sekä taitoa sovittaa se uuteen,

toisenlaiseen kontekstiin. Suunnittelijana tällainen lähestymistapa vahvisti kokemustani kulttuurisesta kompetenssista, siitä, että pystyn operoimaan eri alakulttuurien kuvastojen sisällä ja luomaan niiden välille tietoisia, merkityksellisiä siltoja. En ainoastaan kopioi, vaan muunnan ja keskustelutan.

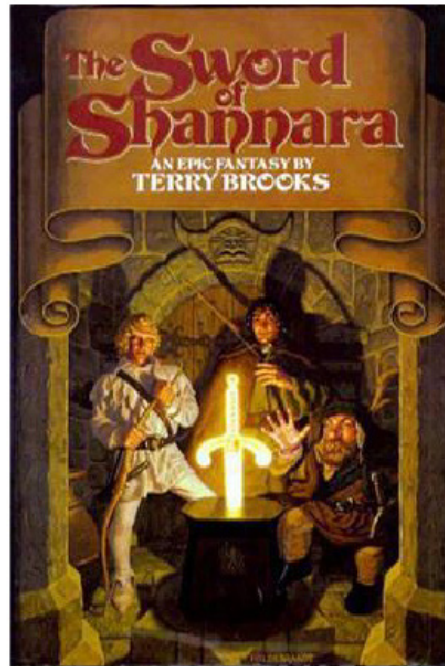
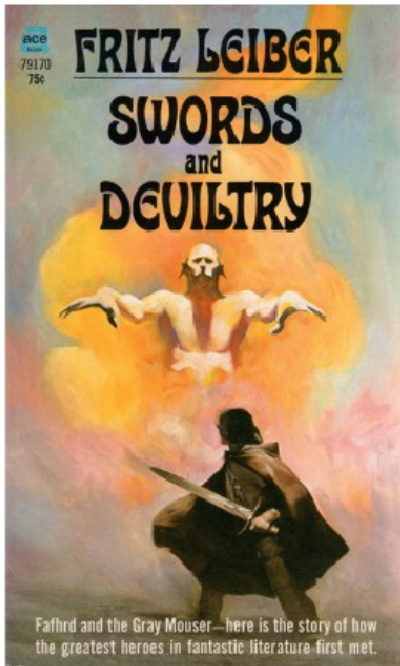
Samalla intervisuaalisuuden hyödyntäminen ilmensi myös Black metal -kulttuurin itsereflektoivaa luonnetta. Vaikka genreä pidetään usein visuaalisesti sulkeutuneena ja traditionaalise-
na, sen historiaan kuuluu jatkuvaa kuvaston uudelleentulkintaa ja sisäistä murrosta (Sgourev, Aadland, & Formilan, 2022, s. 30). Näin intervisuaalinen viittaus toimii yhtä aikaa kunnianosoituksena, tulkintana ja mahdollisena haastamisena, tavalla, joka istuu luontevasti Black metalin esteettiseen ja ideologiseen ytimeen. Tämä kokemus osoitti, että visuaaliset viittaukset voivat toimia taiteellisessa prosessissa paitsi esteettisinä valintoina, myös kulttuurisina keskusteluina, joissa merkityksiä rakennetaan sekä menneestä että kohti uutta.

3.4 Kansi 3 – Visuaalinen silta pimeydestä fantasiaan: Retrofantasia lainatyylinä

Kuva 27 – Kansi 3: *Turjan takaa* (Kinnunen, 2024).

Kolmas toteuttamani kansi syntyi *Turjan takaa* -kappaleen pohjalta. Kolmannen kansikuvan kohdalla hyödynsin retrofantasian estetiikkaa visuaalisena lähtökohtana. Retrofantasia viittaa visuaaliseen tyyliin, joka ammentaa vaikutteita 1970–80-lukujen fantasiakuvituksesta, kuten vanhoista roolipelien kansista, pulp-fantasiakirjallisuudesta ja klassisten Heavy metal -levyjen kuvituksista. Tyyli on ominaista käsin piirretyn näköinen jälki, vahva kontrasti ja sankarilliset tai myyttiset kuva-aiheet. Tekemiseni keskiössä oli halu kokeilla, kuinka tällainen selkeästi Black metal -genren konventioista poikkeava tyyli toimisi tarinallisten piirteiden ilmaisijana ja kappaleen tunnelman välittäjänä.

Kuva 28 – Fritz Leiber: *Swords and Deviltry*, 1970. (*isfdb.org*, n.d.)

Kuva 29 – Terry Brooks: *The Sword of Shannara*, 1977. (*worldofbooks.com*, n.d.)

Retrofantasia valikoitui käytettäväksi lainatyyliksi sen ainutlaatuisen kuvamaailman, tunnelman ja Black metal -estetiikasta eroavan värien käytön vuoksi. Kuva-aiheiden eppisyys, uhka ja seikkailu kiehtoivat minua kokeilemaan jotain Black metal -visuaalisuuden misantropiasta, nihilismistä ja karuudesta poikkeavaa tyyliä. Retrofantasian tyyliissä kiehtoi myös se, kuinka tyyli tarjoaa mahdollisuuden rakentaa vahvasti tarinallista kuvastoa, jossa katsoja voi ikään kuin astua toiseen maailmaan. Tarkoitukseni oli johdattaa katsoja visuaaliselle matkalle pois Black metalin synkästä viitekehyksestä kohti toisenlaista kuvallista maailmaa, ja juuri retrofantasian seikkailullinen henki tarjosi luontevan sillan tähän siirtymään. Keinon kuljettaa katsetta pimeyden tuolta puolen kohti uusia, vaihtoehtoisia sfäärejä.

3.4.1 Visuaaliset elementit ja kuvitus

Kansikuva (kuva 27) rakentuu vahvasti retrofantasian visuaalisen estetiikan ja tunnelman varaan. Kuvassa keskellä kulkee viittaen pukeutunut, soihtua kantava hahmo, joka herättää mielle yhtymiä retrofantasia-kuvituksiin. Kuvituksen sankarihahmo kulkee tuntemattomassa, maagisessa maisemassa, jossa on havaittavissa uhkia ja syviä varjoja. Maisemaa hallitsee tiheä metsä, joka ympäröi kulkijaa ja hämärtyy luonnottomaan, vihreän väriseen sumuun. Kulkijan edessä varjoista hahmottuu sarvipäinen, demonimainen olento, jonka osittainen näkyvyys lisää kuvan mysteeria ja jännitettä. Tämän olennon uhkaava läsnäolo toimii kuvituksen keskeisenä vastavoimana ja luo visuaalisen draaman ytimen.

Kuvan väriskeemaa dominoi tummansininen ja vihreän sävyt. Tummansininen väri tuo kuvaan öisen tunnelman, ja vihreä väri tuo siihen myyttisen vivahduksen. Tummat sävyt yhdistettynä kuvituksen aiheeseen luovat uhkaavuutta ja vaaraa. Taustalla palavat revontulet kirkkaan vihreällä heijastuksellaan luovat kuvaan syvyyttä.

Graafisten elementtien väri kannessa on kultaisen oranssi. Kuvaa kiertää kultaisen oranssit juuriaisaiset kehykset, jotka vahvistavat kuvan retrovaikutelmaa. Typografia kannessa muis-

tuttaa myös retrofantasiakirjojen kansia ja roolipelien visuaalista ilmettä. Kanteen on valittu kirjaintyyppiä ”BlackBeard” joka toimii viittauksena kirjallisuuteen, sen muotokielen takia. Valitsin juuri tämän kirjaintyyppin tähän tarkoitukseen, sillä sen viestii muodollaan kaunokirjallisuuteen liittyvää hienostuneisuutta, mutta on silti ulkoisesti hieman kulunut. Se on muodoltaan hillitty ja antaa kannen kuvitukselle tilaa kiinnittää ja pitää katsojan huomion. Albumin nimi, yhtyeen nimen sijasta, on nostettu ikään kuin otsikon asemaan, joka vahvistaa viittausta kirjallisuuteen, jossa kirjan nimi on tekijää tärkeämmässä asemassa.

3.4.2 Tekniikka

Kansikuva on toteutettu digitaalisesti maalaamalla käyttäen Procreate-ohjelmaa ja iPad Pro-tablettia. Työskentelytapa valikoitui halutun lopputuloksen perusteella. Tarkoitukseni oli saavuttaa jälki, joka näyttäisi perinteiseltä maalaukselta, mutta olisi samalla anteeksiantavampi ja tehokkaampi verrattuna perinteisiin metodeihin. Digitaalisen taiteen luomiseen tarkoitetuissa ohjelmissa, kuten Procreatessa, on useita sivellinvaihtoehtoja, jotka mahdollistavat laajan visuaalisen ilmaisuuden. Tarkoitukseni oli säilyttää käsin maalatun kuvan tunnelma, joka on ominaista retrofantasia-tyylille, mutta hyödyntää nykyaikaisen teknologian tarjoamia mahdollisuuksia. Digitaalinen työskentely sopi myös kuvituksen visuaalisiin tavoitteisiin, joissa korostuvat yksityiskohtien tarkkuus ja kuvapinnan hallittu eheys.

3.4.3 Kappaleen sanoitusten ja tarinan tulkinta

Kappaleen sanoituksissa kerrotaan matkankäymisestä, joka oli ensimmäinen viittaus seikkailuun. Fantasiakuvituksen seikkailulliset aiheet yhdistyivät tekstiin jo hyvissä ajoin, vahvistaen retrofantasia-tyylin valintaa visuaaliseksi keinoksi tätä teosta varten. Sanoituksista on tulkittavissa myös hengellisiä ja mystisiä aiheita, sekä voimaannuttavia lauseita valmiudesta kohdata mikä tahansa haaste, ja selvittää siitä. Tällainen mystinen konteksti yhdistettynä voimaa tuoviin sanoihin antaa vahvoja mielikuvia sankarista, joka seikkailee tunteuttomilla mailla.

Tuli pohjolan, taivaan täyttää, tuli pohjolan, suunnan näyttää, tuli pohjolan, turjan takaa.

... vaarain väliin viimeisen, perkeleeni kasken, olen valmiina sotaan, tai kuolemaan...

...olen valmiina sotaan, tai mihin vaan.

Taivaan täyttää tuli pohjolan, se on vain siipien havinaa, turjan tunturin takaa, maanhengen lähtevät kapinaan.

Nään kaatuvan kuusen korkeimman, sen juuret maisemaa halaa, nuo lieskat nuolevat taivaita, virvatulet turjan takaa.

Ensimmäinen huomioitava asia sanoituksista on pohjolan tulet, jotka ovat tulkittavissa revontuliksi. Revontulet sanoitusten kontekstissa toimivat jopa yliluonnollisena johdattelevana voimana, joka valaisee kulkijan tien. Sanoitukset jatkuvat perkeleen kaskeamisella, joka luultavasti tarkoittaa vihollisen, tai sisäisen paholaisen, voittamista. Tämän lauseen jälkeen kertoja

julistaa voimaannuttavasti; *Olen valmiina sotaan, tai kuolemaan... Olen valmiina sotaan, tai mihin vaan.* Tarina jatkuu kuvailemalla lisää pohjolan tulia, johon tällä kertaa liitetään myös erityinen piirre, jota kuvaillaan siipien havinaksi. Samassa lauseessa kuvaillaan maanhenkien lähtevän kapinaan. Sanat *Nään kaatuvan kuusen korkeimman, sen juuret maisemaa hahlaa, nuo lieskat nuolevat taivaita, virvatulet turjan takaa* alleviivaavat luontoteemaa ja tuovat uuden elementin tarinankerrontaan; virvatulet.

3.4.4 Kokemus

Retrofantasian visuaalisen tyylin valitseminen Black metal -albumin kanneksi voi herättää sekä myönteisiä että kielteisiä reaktioita, riippuen siitä, miten katsoja suhteutuu genren vakiintuneisiin esteettisiin odotuksiin. Tyylille ominaiset elementit, kuten voimakkaat värit ja sankarilliset asetelmat poikkeavat selvästi Black metalin perinteisestä mustavalkoisesta, karusta ja usein minimalistisesta kuvamaailmasta. Tämän vuoksi retrofantasia voi tuntua joistakin katsojista epäaidolta tai jopa genren vastaiselta, etenkin jos sen estetiikka yhdistetään enemmän Heavy metalin tai roolipelien kuvastoon kuin äärimmäisen musiikin visuaaliseen perinteeseen.

Toisaalta juuri tämä visuaalinen kontrasti voi tarjota myös myönteisen ja kiinnostavan kokemuksen. Retrofantasia-tyyli voi tuoda kansikuvaan syvyyttä ja narratiivisuutta, joka laajentaa musiikin maailmaa ja avaa katsojalle uudenlaisen kehyksen, jonka läpi tulkita. Kuvan värikylläisyys ja sadunomainen tunnelma voivat luoda jännitteen musiikin synkkyyden ja visuaalisen kerronnan välille, tehden kannesta siten entistä puhuttelevamman. Tällainen lähestymistapa voi myös osoittaa tietoisesti valinnaksi leikkittelyä genrejen rajapinnoilla, ja näin toimia kutsuna katsomaan Black metalia laajemmasta kulttuurisesta näkökulmasta. Valinta voi siis haastaa katsojan ennako-oletuksia ja avata tilaa uudenlaiselle merkityksenmuodostukselle.

Lainatyyliä käyttämällä voidaan leikitellä ajatuksella, missä katsoja viedään matkalle alakulttuuripiiristä toiseen. Tällaisella siirtymällä voidaan avata esimerkiksi uusia tulkintatapoja, joilla katsoja voidaan saada pysähtymään ja pohtimaan kuvaa syvemmin; mitä se tarkoittaa, että tähän genreen on valittu tällainen visuaalinen lähestymistapa? Lainatyyliä käyttämällä voidaan myös luoda siltoja alakulttuuripiirien välille, retrofantasian estetiikka saattaa toimia siltana niille, jotka eivät ole entuudestaan osana Black metal -kulttuuria, ja toisinpäin.

Lainatyyli myös haastaa katsojaa. Kun katsoja kohtaa odotuksia rikkovan visuaalisen ratkaisun, voi se pakottaa hänet pohtimaan omaa suhdettaan genreen ja sen estetiikkaan. Tällöin kuva haastaa ja aktivoi, se herättää kysymyksiä genreuskollisuudesta, taiteellisesta vapaudesta ja visuaalisen ilmaisun rajoista. Matka alakulttuurista toiseen ei riko vain tyylillisiä rajoja, se voi toimia tietoisena taiteellisenä ja viestinnällisenä strategiana, joka syventää kuvan voimaa.

Ytimessään Black metal -estetiikalla ja retrofantasian estetiikalla on yhteisiäkin piirteitä. Molempien visuaalisuudessa yhdistyvät luontoaiheet, toismaailmaisuus, jännite ja myyttisyys. Visuaalisesti eroavat, mutta ytimeltään samankaltaisten tyylien yhdistely ei välttämättä heikennä kummankaan tyylin estetiikkaa, vaan ne voivat rikastuttaa niitä. Kahden eri tyylin piirteet voivat täydentää toisiaan ja nostaa esiin tyylien moninaisuuden ja muuntelukyvyn.

3.4.5 Tekoprosessista

Kolmannen kannen suunnitteluprosessi alkoi kiinnostuksesta tutkia, miten visuaalista laina-tyyliä voisi tuoda osaksi Black metal -maailmaa ilman, että genren ydin hämärtyisi. Halusin luoda kannen, joka tuntuisi osalta samaa kulttuurista maisemaa, mutta katsoisi sitä hieman eri kulmasta. Tavoitteena oli tuoda visuaalinen viittaus toiseen alakulttuuripiiriin tavalla, joka ei tuntuisi päälle liimatulta, vaan syvällisesti harkitulta ja esteellisesti perustellulta.

Prosessi alkoi kuten aikaisemmat projektitkin, Black metal -musiikin kuuntelemisella ja luontokävelyillä. Aikaisempien prosessien tapaisesti, luonnon hiljaisuuteen vetäytyminen auttoi virittäytymään genren tunnetilaan. Tässä vaiheessa valon määrä oli kasvamaan päin, talven kääntyessä kevääksi, maaliskuuhun vaihteessa.

Kaarnaköydet -albumilta, kappaleen *Turjan takaa* sanoitukset erottuivat. Sanoituksissa oli vivahteita toivosta, joka oli kontrastissa albumin muuten niin synkän teeman kanssa. Alun perin, tarkoitukseni oli ehdottomasti kuvittaa *Kurja raakile* -kappale, mutta jostain syystä *Turjan takaa* -kappaleen sanoituksissa oli enemmän vetoa. Ehkä toiveikkaammalta kuulos-tavan kappaleen valinta, ja lisääntyvä valonmäärä ulkona veivät prosessia kohti valoa, sillä aikaisemmin prosessiin oli kuulunut paljon pimeyttä ja introspektiota. Oli aika suunnata katse kohti valoa.

Samoihin aikoihin olin törmännyt TikTok -sovelluksessa *Dark fantasy* -trendiin. Kyseisen trendin videoissa yhdistyivät tekoälyn tuottamat retrofantasiakuvat ja nostalgista estetiikka henkivä musiikki, joka herätti minussa kiinnostuksen. Aloin pohtimaan millä tavoin tai missä määrin visuaalinen ilmaisu voi olla aitoa tai inhimillisesti koettua. Pohdin tätä ilmiötä eriten sen kannalta, olisivatko nämä lyhyet videot laadukkaampia tai laajemmin hyväksyt-ympiä, jos ne olisivat taidetta myöten ihmisen tekemiä? Toisaalta olin trendiin sen verran uppoutunut, että en voi varmuudella sanoa, olivatko jokainen kuva, jonka katsoin tekoälyn tekemiä. Trendin estetiikka kuitenkin ajoi minua valitsemaan retrofantasia tyylin visuaali-seksi lähestymistavaksi, erityisesti siksi, että sen estetiikka oli suuressa kontrastissa Black metalin rujolle ilmaisukeinolle.

Luontokävelyt ja Black metal -musiikin kuuntelu jatkuivat, mutta kuuntelemani musiikkiin saapui uusia piirteitä; folk-instrumentit ja pakanallinen ja luontoteemaan suuremmin nojau-tuva ilmaisu. Musiikki, jota kuuntelin, painottui enemmän esteettisesti luonnon mystiikan ja eepisen tunnelman ympärille. Tähän aikaan yhtyeet Havukruunu ja Càn Bardd, joiden musiikki ja visuaalinen maailma toimivat arvokkaina vertailupintoina, olivat erityisen paljon kuuntelussa. Càn Barddin *Devoured by the Oak* -albumi nousi erityisesti esiin: sen usvai-sen myyttinen tunnelma ja metsään uppoutuva kansitaide resonoivat vahvasti *Turjan takaa* -kappaleen sanoituksien kanssa. Vertailin teosten tunnelmia toisiinsa ja pohdin, millä tavoin niiden kuvallinen ja sanallinen ilmaisu voisivat keskustella myös oman kansikuvani kautta.

Tutkin myös retrofantasiaa tyyli-suuntana useista eri lähteistä. Selasin mm. Pinterestin, ja Redditin *r/oldschoolfantasy* -yhteisön sisältöjä, sekä kävin läpi klassisia fantasiakuvittajia esittelevän Black Gate -sivuston artikkelin *Top 10 Fantasy Artists of the Past 100 Years*. Näiden lähteiden kautta sain käsityksen siitä, millaisia visuaalisia konventioita retrofantasia-sa toistuu: sankarilliset hahmot, taianomainen valaistus, orgaaninen muotokieli ja runsaasti yksityiskohtia sisältävät kuvat, joiden kautta tarinaa kerrotaan.

Kuva 30 – Boris Vallejo: *Journey's End*, 2001. (worldofbooks.com, n.d.)

Kuva 31 – Manuel Sanjulian: *The Wine of Death*. (neat-stuff-blog.blogspot.com, n.d.)

Kuva 32 – Larry Elmore: *The Death of Sturm*, 1994. (larryelmore.com, n.d.)

Prosessin aikana koin lainatyylin, tässä tapauksessa retrofantasian, käyttämisen visuaalisena lähtökohtana yllättävän vapauttavana ja virkistävänä. Se tarjosi mielenkiintoista vaihtelua Black metalin sisäisesti yhtenäiseen ja rajattuun visuaaliseen perinteeseen. Kun nojauduin tietoisesti toiseen tyyliisuuntaan, minun oli pakko katsoa Black metal -genreä uudesta näkökulmasta. Se ei ainoastaan avannut uusia tapoja luoda visuaalista maailmaa, vaan myös haastoi pohtimaan, mitkä piirteet ovat Black metallin estetiikalle olennaisia, ja mitä tapahtuu, kun ne asetetaan rinnakkain täysin toisenlaisen kuvaston kanssa.

Lainatyylin käyttö eroaa aiemmasta intervisuaalisuutta hyödyntäneestä projektistani siinä, että se ei ole selkeä viittaus tiettyyn teokseen tai tunnettuun kulttuuriseen kuvastoon, vaan laajempi esteettinen laina toisesta alakulttuuripiiristä. Intervisuaalisuus pyrki keskusteluun genererajojen sisällä, viitaten esimerkiksi Thrash metal -yhtyeiden kansitaiteeseen, kun taas retrofantasian tyylin käyttäminen asettaa Black metalin kuvaston rinnalle maailmoja, jotka ovat lähtökohtaisesti kauempana sekä tyyliiltään että kulttuuriselta taustaltaan. Molemmissa on kuitenkin sama pyrkimys: rakentaa silta katsojan ja teoksen välille kulttuurisesti tunnistettavien piirteiden kautta.

Lainatyylin käyttäminen on perusteltua, kun se ei jää ainoastaan tyylikokeiluksi, vaan rakentuu osaksi teoksen merkitystä ja pyrkii syventämään sen sisältöä. Tässä projektissa tavoitteeni oli ohjata katsojaa vielä pidemmälle matkalle kuin pelkkä siirtymä metalligenrestä toiseen: halusin rakentaa visuaalisen sillan kahden täysin eri alakulttuuripiiriin, Black metalin ja klassisen fantasian välille. Tahdoin tehdä tämän sillan ilman kompromissia, etsien yhteisiä sävyjä, muotokieltä ja tematiikkaa. Luonnollisen siirtymän rakentaminen näiden välillä vaati tietynlaista hienovaraisuutta, jotta kuva ei tuntuisi väkinäiseltä tai tyyliillisesti hajanaiselta. Parhaimmillaan tällainen lähestymistapa voi laajentaa katsojan kokemusta ja osoittaa, kuinka kaukana toisistaan olevat kulttuuriset maailmat voivat löytää yhteisen visuaalisen kielen, kunhan niitä tarkastellaan tarpeeksi avoinmielisesti.

3.5 Kansi 4 – Sanoista syntyvä kuva: Henkilökohtainen tulkinta

Kuva 33 – Kansi 4: Häpeä (Kinnunen, 2024)

Neljännens, ja näin myös viimeisen albumin kannen tein *Häpeä*-kappaleen pohjalta, hyödyntäen täysin omaa henkilökohtaista tulkintaani visuaalisena näkökulmana. Halusin lähestyä kuvitusta ilman ulkopuolisia ohjauksia tai valmiiksi annettua visuaalista viitekehystä, keskittyen pelkästään siihen, mitä sanoitukset minussa herättivät. Tavoitteenani oli rakentaa kuva, joka ei ainoastaan kuvittaisi tekstiä, vaan eläisi sen rinnalla, heijastaen sen emotionaalista painoa ja sanoitusten raakaa tunnelmaa.

Albumin keskeinen teema, veljessurma, ja sen ympärillä pyörivät tunnetilat resonoivat syvästi. Sen herättämät tunteet, kuten katumus, suru, syyllisyys ja häpeä, loivat vahvan sisäisen tunnelman, jota lähdin kuvittamaan. En halunnut kuvata tapahtumaa kirjaimellisesti, vaan keskittyä tunnetiloihin: väkivaltaa seuraava hiljaisuus; painostava tyhjiys, jonka täyttää sisältä syövä häpeä. Kuvan rakentaminen oli kuin sisäinen matka tällaisiin tuntemuksiin, pyrkimys löytää visuaalinen kieli sille, mitä ei voi suoraan sanoa. Tällainen henkilökohtainen tulkinta mahdollisti intiimimmän suhteen tarinaan ja avasi tilaa epäsuoralle, symboliselle ilmaisulle.

3.5.1 Visuaaliset elementit ja kuvitus

Kansikuva nojautuu vahvasti symmetrisen sommittelun, abstraktin kuvion ja juurimaisen visuaalisen toiston varaan. Kuvassa keskeinen elementti on keskipisteestä haarautuva, fraktaalimainen rakenne, joka muistuttaa samanaikaisesti halkeamia, juuriverkostoa tai hermoratoja. Tämä luo vaikutelmaa luonnonilmiöistä, sisäisestä kokemuksesta ja mielestä ja tietoisuudesta. Keskellä kuvituksessa voidaan nähdä pääkallon piirteitä, jotka viestivät kuolemasta ja pelosta.

Kuvan vallitseva väri on sininen mustalla taustalla. Tämä kontrasti luo intensiivistä, hohtavaa vaikutelmaa, joka viittaa kylmyyteen ja sähköän jännitteeseen. Sininen väri toimii myös symbolisesti, sillä voidaan viitata muun muassa melankoliaan, surullisuuteen, introspektioon ja eristäytymiseen (Zammitto 2005, s. 4). Mustalla värillä viitataan tyhjyyteen ja kuolemaan, joka voidaan tulkita olevan hengellinen tai tunteellinen tyhjiö, jonka sinertävät juuriköynnökset täyttävät.

Kuvan symmetria ja toisto luovat meditatiivista mutta ahdistavaa tunnelmaa. Kuva on luotu peilaamalla ja monistamalla samaa orgaanista ja haarautuvaa muotoa, joka luo kaaosta. Tällainen orgaanisen oloinen mutta samalla symmetrinen ja kaoottinen muoto voi viitata pakkomielteiseen ajatteluun ja kasvavaan tunnetilaan, joka kasvaa räjähdysmäisesti. Kuva herättää vahvoja tunteita sisäisestä romahduksesta ja psykologisesta purkauksesta.

Typografia kannessa on täysin käsin piirretty “kaarnaköydet” sanan osalta. Se on toteutettu kaiverrettua kirjoitusta jäljitteleväksi, joka vahvistaa henkilökohtaista tulkintaa ja hätätilaa. Sen terävyys ja kulmikkuus heijastavat hyvin visuaalisen kokonaisuuden jännitettä ja ilmentää pelkotilaa. Kouta-yhtyeen logo on sommiteltu ylös keskelle kuvituksen luoman tyhjän tilan kohdalle, albumin nimi taas keskelle alas.

3.5.2 Tekniikka

Kansikuva on toteutettu digitaalisesti piirtämällä, ja siinä on käytetty Procreate-ohjelmaa ja iPad Pro -tablettia, sekä Adobe Illustrator-ohjelmaa. Hyödynsin Procreatessa symmetristä piirtoapua, jonka asetin neljännesruutu asetukseksi. Näin ohjelma toisti yhdelle kvartaalille piirtämäni kuvion jokaiselle neljännekselle pitäen symmetrian keskipisteen ruudun keskellä. Tällainen tekninen valinta auttoi minua piirtämään symmetrisen kaleidoskooppimaisen kuvion, josta hienosäädin vähitellen visioni mukaisen.

Digitaalinen työskentely mahdollistaa paljon erilaisia työskentely tapoja, jotka ovat niin nopeita kuin myös tarkkoja. Taiteilija voi symmetriatyökalua hyödyntämällä keskittyä rakenteiden ilmeeseen ja tunnelmaan ilman, että jokainen yksityiskohta tarvitsee piirtää manuaalisesti uudelleen. Symmetriatyökalun hyödyntäminen ei kuitenkaan tarkoita automaattisuutta, sillä digitaalisessa kuvituksessa jää silti tilaa intuitiolle ja käden jäljelle.

Henkilökohtaiseen tulkintaan nojaaminen ja vapaus eri tyylien konventioista vapauttavat myös taiteellista työskentelytekniikkaa. Se poisti epäilyksiä siitä, onko lopputulos varmasti tunnistettavissa Black metal -genren teokseksi, sillä odotuksia lopputuloksen esittävydestäkään ei ollut. En ollut varautunut minkäänlaiseen esittävään teokseen, vaan pikemminkin puhtaasti tunteen välittämiseen. Epäily siitä, onko symmetriset ja fraktaalimaiset kuvat Black metal estetiikan mukaisia poistui, ja annoin itselleni vapauden valita mieleiseni työskentelytavan.

3.5.3 Kappaleen sanoitusten tulkinta

Kappaleen sanoituksessa pureudutaan voimakkaasti sisäisen kärsimyksen, häpeän ja henki- sen romahduksen aiheisiin. Teksti rakentuu metaforien varaan, jotka viittaavan mieltä hajot- taviin tunteisiin, kuten syyllisyyteen, arvottomuuden tunteeseen ja eristäytymiseen.

Se riipii sielussa asti, sisältä sua syö. Olet saastan lapsi, haurea yö yötön.

Se huutaa särkien sieluun se huutaa nimeäs. Riipien sielussa riippuu, riippuen kylmää rintaa...

...kylmä tunteet tappaa, olet vain haljennut pinta.

...valtaansa sinut upottaa, upottaa pohjalle asti, et sieltä valoa nää, taittuu se vain mustaksi.

Se riipii sielussa asti, sisältä sua syö; tämä säe viittaa suoraan sisäiseen kamppailuun. Se luo mielikuvia emotionaalisesta tuskasta, joka ei ole vain pintapuolista; se ulottuu syvemmälle ihmisen olemukseen. Kuvituksen hermoratoja muistuttavaa fraktaalimuoto ilmentää tätä säettä.

Olet saastan lapsi, haurea yö yötön; tässä kertoja kutsuu itseään saastuneeksi, syntiseksi ja moraalisesti likaiseksi. Yötön haurea yö voidaan tulkita viittaavan lisää moraaliseen rappeutuneisuuteen ja kelvottomuuteen; yöhön, joka ei ole ollenkaan yön kaltainen. Epäkelpo vastine, vääristynyt peilikuva ihmisestä. Näitä sanoituksia ilmentää kuvituksessa esiintyvä pääkallo.

Se huutaa särkien sieluun se huutaa nimeäs; kipu tulee sisältä, se rikkoo identiteettiä. Häpeä kutsuu sinua nimeltä, se tietää kuka on syyllinen. Et voi sulkea sitä pois, se on sinussa sisällä ja se hajottaa sielusi.

...kylmä tunteet tappaa, olet vain haljennut pinta; tunteiden jäätyminen viittaa siihen, että tunteet eivät enää virtaa. Henkilö on tyhjä, vaurioitunut, rikki ja tunnoton. Ulkoisesti ehjä, mutta sisältä rikki. Kylmä esiintyy kuvituksessa sinisenä värinä, haljennutta pintaa ilmentää hermoratoja tai köynnöksiä muistuttava fraktaalimainen kuvio.

...valtaansa sinut upottaa, upottaa pohjalle asti, et sieltä valoa nää, taittuu se vain mustaksi; nämä sanat kuvastavat lopullista vajoamista synkkyyteen. Pimeys ei ole enää väliaikainen tila, vaan totuus; lopullinen olemus missä valokin taittuu ja muuntuu mustaksi ja toivottomaksi. Häpeän pimennosta kertoja ei voi paeta; hän on uponnut pohjalle psykologisen vääristymän pyörteeseen. Kansikuvan kokonaisvaltainen olemus ilmentää näitä sanoja. Musta väri, kuvituksen uhkaava muotokieli ja korkea kontrasti viestivät tällaisesta riivaavasta entiteetistä, joka vie sinut alas pimeyteen, eikä päästä irti.

3.5.4 Kokemus

Kansikuva symboloi psyykkistä murtumista, häpeän leviämistä kehon ja mielen rakenteisiin, ja sisäistä kärsimystä. Orgaaninen ja hallittu rakenne, sekä pinta-alan dominoiminen kuvituksessa viittaa siihen, että tunne on voimakas ja sisältäpäin tuleva. Kansikuva rakentaa vahvaa visuaalista vastinetta musiikin sanoituksissa ilmeneviin teemoihin häpeästä, syyllisyydestä, rikkinäisyydestä ja menetyksestä. Se ei pyri kuvaamaan sanoituksia suoraan, vaan kanavoi niiden ydinsanomien ja tunnetilat visuaaliseen muotoon.

Omaan henkilökohtaiseen tulkintaan nojaaminen on perusarvo kaikessa taiteessa. Taiteen perusajatus on oman jäljen jättäminen, oma tulkinta ympäröivästä maailmasta ja itse tekeminen. Keskustelua siitä, onko oma henkilökohtainen tulkinta visuaalinen näkökulma

ollenkaan, voidaan käydä monesta eri perspektiivistä. Siitä huolimatta tämä lähtökohta tuo mukanaan kokemukseen vaikuttavia mahdollisuuksia ja tiettyjä haasteita.

Suunnittelijan lähtiessä liikkeelle puhtaasti omasta tulkinnastaan, lopputulos voi olla tunnepitoisempi ja aidompi. Suunnittelija voi tietoisesti ohittaa kaikki genren visuaaliset piirteet ja konventiot, ja keskittyä vapaasti teoksen tunnelmaan ja sanomaan. Tällainen yhteys sisältöön välittyy usein katsojalle vahvemmin kuin mekaanisesti tehty tulkinta, ja se voi lisätä teoksen vaikuttavuutta.

Tämä herättää kysymyksiä tekoälyn käytöstä. Voiko tällaista tulkintaa pyytää tekoälyltä? Tekoäly toimii kehoitteiden pohjalta, eli kuvan generoijan kirjoittaman tekstiselosteen perusteella. Generoijan haluamanlaisen lopputuloksen saavuttamiseksi pitää tekoälylle pystyä kuvailemaan tarkalleen mitä sen halutaan tekevän, ja minkälaisella tyyllillä. Tämän hetkinen tekoäly tarvitsee juuri ihmisen yhteyttä sisältöön ennen kuin se voi luoda toivotunlaista tulkintaa. Ihminen tulkitsee edelleenkin teoksen sisältöä ja tekoäly ihmisen kehoitetta.

Tästä päästäänkin tulkinnan moniäänisyyteen. Kun kansikuvassa näkyy henkilökohtaista tulkintaa, se voi avata katsojalle mahdollisuuden peilata omaa kokemustaan siihen. Tulkinta ei siis ole silloin yksiselitteinen, vaan se jättää tilaa katsojan omalle ajattelulle ja tunteille. Tietenkin on mahdollista, että vaikka jonkun tietyn genren konventiot näkyvätkin taiteessa, voidaan teosta tulkita silti oman kokemuksen kautta. Konventiot ja piirteet voivat kuitenkin ohjata katsojaa ajattelemaan jonkun tietyn viitekehysten kautta ja katsoja ikään kuin huomaamattaan ryhtyy yksipuolistamaan tulkintaansa. Toisaalta taidetta tehdessä kaikkien konventioiden ja piirteiden riisuminen visuaalisesta ilmaisusta on mahdotonta, mutta tarkoituksenmukainen vähentäminen on täysin mahdollista. Mitä taiteeseen jää, jos kaikki tunnistettavat piirteet riisutaan?

Puhtaasti omaan tulkintaan liittyy myös siis haasteita, esimerkiksi jos suunnittelijan kuvalliset symbolit ja luomat tunnelmat eivät resonoi yleisesti, tai jos viitekehys jää epäselväksi. Erityisesti silloin, kun kansikuva poikkeaa genren visuaalisista odotuksista, vastaanotto voi olla ristiriitainen.

Visuaalinen tulkinta ylipäättään vaatii tekijältä kykyä tarkastella omaa ajatteluaan kriittisesti. On erityisen tärkeää tunnistaa, mitä kuvalla halutaan ilmaista ja millä tavoin, jotta visuaalinen tuotos ei jää liian introspektiiviseksi ja hämmentäväksi. Jos teos perustuu omaan näkemykseen, siihen liittyy vastuu siitä, miten herkkää tai moniulotteista sisältöä esitetään. Erityisesti silloin, kun suunnittelija perustaa tulkintansa teoksen sanoitukseen, on pohdittava, voiko hänen tulkintaansa luottaa. Voiko suunnittelija johdattaa yleisön kokemusta alkuperäisestä merkityksestä liiaksi pois?

Omalla tulkinnalla voidaan tehdä kansitaiteesta ainutlaatuista, tunteellisesti latautunutta ja tulkinnallisesti rikasta. Samalla tällainen lähestymistapa voi haastaa tekijää vertailemaan omia tuntemuksia ja kokemuksia visuaalisen representaation kanssa. Onnistuessaan suunnittelija voi nostaa esiin uusia näkökulmia musiikin maailmaan; näkökulmia, jotka eivät ole ainoastaan pelkkiä kuvia, vaan tulkintoja ja tunteita.

Itse tulkitsen kansikuvaa eräänlaisena ankkurina albumin psykologiseen puoleen. Taiteen subjektiivisuus ja tulkinnan moninaisuus on nostettu albumin kuvituksen keskiöön. Tekoprosessin aikana, huomasi kannen kuvituksessa yhteyden pareidoliaan, eli psykologiseen ilmiöön, jossa merkityksellisiä kuvioita, hahmoja tai ihmismäisiä piirteitä nähdään epämääräisissä ärsykkeissä, tässä tapauksessa kuvituksen symmetrisessä muodossa.

Kansikuvaan keskelle muodostunut pääkallomainen muoto syntyi vahingossa, mutta myöhemmässä vaiheessa prosessia nojasin siihen tarkoituksellisesti. Tein valinnan käyttäen tällaista psykologista ilmiötä tehokeinona, jolla viitataan kappaleen sanoituksissa käytävään psykologiseen kamppailuun. Tällaisella viittauksella reflektoin taiteen, ja myös häpeän subjektiivisuutta.

3.5.5 Tekoprosessista

Neljännän kannen suunnitteluprosessi oli intiimi ja syvästi sisäänpäin kääntynyt prosessi. Työskentelin kansikuvan parissa ollessani kotona sairaana, mikä asetti työskentelylle omat rajoitteensa mutta toi samalla prosessiin uudenlaisen, yllättävän syvyyden. Fyysinen eristäytyminen käänsi huomion väistämättä sisäänpäin, ja juuri tämä kokemus omien ajatusten, tunteiden ja kehon tuntemusten kanssa olemisesta muodostui hyvin tärkeäksi osaksi teoksen pohjaa. Luontokävelyt, joita olin tehnyt paljon aiempien prosessien aikana, jäivät tällä kertaa pois, ja tilalle tuli hiljaisempi ja staattisempi tapa havainnoida: mielikuvien, tunteiden ja musiikin kautta.

Käydessäni läpi *Kaarnaköydet*-albumin sanoituksia, jouduin tekemään valinnan kahden kappaleen välillä. Pohdin ensin, valitsisinko *Kurja raakile* -kappaleen, joka oli jo aiemmin herättänyt kiinnostukseni. Sen synkkä, kylmä ja Black metal -painotteinen äänimaisema sekä tunnelmalliset sanoitukset vetosivat vahvasti. Toisena vaihtoehtona oli kuitenkin albumin kärkisingle *Häpeä*, jonka syvästi psykologiset ja riutuvat teemat alkoivat painaa vaakakupissa yhä enemmän. Lopulta minun oli päätettävä, kumpaan maailmaan halusin visuaalisessa työssäni uppoutua.

Prosessin keskiöön nousi Kouta-yhtyeen kappale *Häpeä*. Luin kappaleen sanoituksia, ja kuuntelin sitä meditatiivisesti yhä uudelleen. Tarkoitukseni oli paneutua kappaleeseen kunnon, jopa tunnetasolla. Kappaleen raskas, riipivä tunnelma ja sanoitusten synkkä ja raju introspektio resonoi oman prosessin kanssa vahvasti. Häpeä, syyllisyys ja sisäisesti murtunut minäkuva toistuivat kappaleessa teemoina, jotka koin myös itsessäni hetkittäin. Häilyvä flunssainen kuumeilu ja rituaalinen immersio Häpeä-kappaleeseen toivat prosessiin omanlaista dramatiikkaa, jonka koin ilmentävän Black metal -genren filosofiaa mielenkiintoisella tavalla. Musiikin ja sanojen yhteisvaikutus muodosti tunnetilan, jossa kansikuva alkoi hiljalleen hahmottua, ei enää ulkoisista havainnoista, vaan sisäisestä kokemuksesta. Kuvan sommitelma, värimaailma ja symboliikka alkoivat rakentua tätä sisäistä tilaa vasten: jotain, joka ei ehkä kuvaa ulkoista maailmaa lainkaan, vaan mielen maisemaa, joka on eristyksissä, levoton ja tunnetilaltaan latautunut.

Tämä työskentelytapa poikkesi aiemmista työtavoistani siinä, ettei se nojannut lainkaan ulkoihin ärsykkeisiin kuten luontoon tai kulttuurisiin viittauksiin. Tekoprosessissa päätin nojata voimakkaasti oman psyykeeni voimaan, ihmismielen subjektiiviseen tapaan tulkita asioita. Voidaan toki olettaa, että aikaisempien projektien kokemukset ovat jääneet mieleen, ja sitä kautta vaikuttavat tässäkin projektissa, mutta lähtökohtaisesti ja tarkoituksenmukaisesti suuntasin katseeni tätä projektia tehdessäni sisälle päin. Tässä teoksessa oli kyse puhtaasta tulkinnasta: siitä, mitä *Häpeä*-kappale minussa laukaisi ja miten se muodostui visuaaliseksi teokseksi eristyksen keskellä. Tämä projekti oli aikaisimpiin verrattuna kaikkein henkilökohtaisin, ja myös sen takia itselle taiteellisesti merkityksellisin. Tämä näkyy lopputuloksessa siten, että tämä kansi on mielestäni kaikista onnistunein.

Black metal -kulttuurin on historiallisesti määrittynyt vahvasti vastakulttuurisesta ajattelusta, yksilöllisyydestä ja eristäytyneisyydestä. Näitä elementtejä kuvastaa myös genren esteettinen kieli: mustavalkoinen visuaalisuus, yksinkertaistettu sommittelu ja symboliikka, joka pyrkii kääntämään huomion pois yhteiskunnallisesta normista ja kohti sisäistä, subjektiivista maailmaa (Sgourev, Aadland, & Formilan, 2022; Patterson, 2013). Omassa työskentelyssäni reflektoin juuri tätä introspektiivistä puolta.

Prosessin työskentelytapa oli selkeästi aiempia affektiivisesti latautuneempi. Tulkinnan kohteena olleen Häpeä-kappaleen sanoitukset käsittelivät syvää syyllisyyttä, hylkäämistä ja sisäistä tuskaa, eli teemoja, jotka ovat monesti läsnä myös Black metal -kulttuurin maailmassa. Nämä teemat eivät ole aina suoraan ilmaistuja, vaan niitä koetaan affektiivisesti ladattujen symbolien ja esteettisten valintojen kautta. Tämä ilmentää hyvin sitä, miten Black metal pyrkii herättämään affektiivisia reaktioita ilman suoraa selittämistä (Sgourev, Aadland, & Formilan, 2022, s. 29–30). Prosessi vahvisti kokemusta siitä, että Black metal -estetiikka ei ole vain visuaalista tyyliä, vaan kokonaisvaltainen tunnetila ja asenne, johon voi virittäytyä eri tavoin, myös oman sisäisen kokemuksen kautta.

Prosessin aikana heräsi kysymyksiä siitä, kuinka paljon ulkoista vahvistamista tarvitaan, että teosta voidaan arvostaa osana genren kulttuurista kuvastoa. Genret toimivat tiettyjen lainalaisuuksien, kuten konventioiden ja ideologian ehdoilla, joita voidaan käyttää arvostuksen mittareina. Black metalin historiasta voidaan tulkita, että genrelle tyypillistä on nojata vahvasti traditioon, tiettyyn visuaaliseen tyyliin ja symboliikkaan, ja ovatkin osa genren ideologista ydintä. Tarvitseeko taiteen nojata juuri genren ideologiseen ytimeen ollakseen käyttökelpoista kulttuurin kontekstissa?

Useasti myös pohdinnan kohteena oli se, millä tavoin tekoöly suoriutuisi tällaisesta omaan tulkintaan nojautuvasta tehtävästä. Ihmistaiteilija pystyy genreen perehtymällä tunnistamaan, poistamaan ja muokkaamaan genren kuvastoa perustellusti ja tietoisesti, sekä luomaan uutta tulkintaa niiden valintojensa avulla. Jos genren ytimessä on syvästi ihmismäisiin tuntemuksiin ja tunnetilojen väliseen kontrastiin nojaaminen, voiko taho, joka ei kykene tuntemaan, luoda oikeasti uutta sisältöä genren kentälle? Jos näin on – ja tällaisella menetelmällä tuotettu teos hyväksytään laajasti osana genren visuaalista perintöä – se sotii vahvasti genren ideologiaa vastaan. Kenen vastuulla on näitä asioita punnita? Onko se taiteilijan, joka julkaisee albumin ja päättää käyttää tekoölyä taiteessa – pitäen tekoölyn tulkintaa riittävän syvällisenä välittämään halutut tunnetilat visuaalisesti – vai kulttuuriin osallistujan, joka pysyy albumin tekoprosessille ulkopuolisena mutta on kulttuurille uskollinen?

Ratkaistessani ongelmaa tämä dilemma oli myös tekemisen keskiössä. Pyrin tulkinnallani havainnoimaan sitä, miten ihmistaiteilija voi pelkän oman henkilökohtaisen tulkinnan perusteella ottaa kantaa tekoölytaiteeseen, luoden lopputuloksen, joka kertoisi myös teoksesta syvällisesti. Tulkinnan tuloksella pyrin osoittamaan, että taide on muutakin kuin kuva: se on ideologioiden, asenteiden ja tunteiden ilmentymä, joka tarjoaa ensikosketuksen teoksen sisältöön. Sen avulla voidaan saada näkemystä myös sekä albumin että kansitaiteen tekijän sielunmaisemaan.

4 Päätelmät

4.1 Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksen keskiössä olivat kysymykset:

Miten albuminkansien suunnittelussa käytetyt erilaiset visuaaliset näkökulmat voivat tuottaa tietoa sekä genreen liittyvästä estetiikasta että visuaalisen viestinnän laajemmista mahdollisuuksista?

Millaisia mahdollisuuksia ja haasteita erilaiset visuaaliset näkökulmat tuovat albumin kannen suunnitteluun?

Miten albumin kannen suunnittelussa käytetyt erilaiset visuaaliset näkökulmat voivat tuottaa oivalluksia visuaalisen viestinnän mahdollisuuksista ja ilmaisukeinoista laajemmin?

Miten oma taiteellinen prosessi reflektoi Black metal -kulttuuria ja estetiikkaa?

Kysymyksiin löytyi vastauksia monesta eri näkökulmasta tarkasteltuna, ja myös asettamieni tutkimuskysymysten lisäksi tutkimukseni nosti esille muita huomioitavia ilmiöitä visuaalissa viestinnässä.

Tutkimukseni osoitti, että visuaaliset näkökulmat eivät ole ainoastaan tyyllillisiä valintoja tai työkaluja, vaan niillä on keskeinen rooli teoksen viestin muotoutumisessa ja sen suhteessa tulkittavaan sisältöön. Eri näkökulmien käyttäminen mahdollisti sen, että albumin kansitaide saattoi avata useita tulkintakerroksia, vahvistaa musiikin tunnemaailmaa tai haastaa genreen liittyviä visuaalisia konventioita. Visuaalisten näkökulmien käyttäminen osoitti Black metal -genren estetiikan olevan mukautumiskykyistä: estetiikan rinnalle voidaan liittää myös ulkoisen tyylin piirteitä, ilman että lopputulosta ei tunnistaisi genren teokseksi. Lainatyylien käyttö avasi myös visuaalisen viestinnän mahdollisuuksista laajemmin, sillä se osoitti miten kaikki viittaukset voivat olla intervisuaalisia. Samalla jokainen lähestymistapa toi mukanaan myös suunnittelullisia haasteita. Näitä haasteita olivat vastaanoton tulkinnanvaraisuus, kontekstitiedon merkitys tai tyyllillisten viitteiden mahdollinen ylitulkinta.

Neljän albuminkannen kattanut taiteellinen produktio tarjosi paitsi vertailupohjan estetiikan ilmaisumahdollisuuksille, myös tilaisuuden tarkastella sitä, miten Black metalin kulttuuriset ja visuaaliset käytänteet ja perinteet voivat jäsentää luovaa työskentelyä. Prosessin aikana nousi esiin, että vaikka Black metallin estetiikka näyttäytyy usein sulkeutuneena ja tyyllisesti rajoittuneena, se tarjoaa myös rikkaan kulttuurisen maiseman, jonka sisällä voi toimia sekä perinteitä kunnioittaen sekä niitä uudelleen tulkiten.

4.1.1 Kysymys 1 – Visuaalisten näkökulmien mahdollisuudet ja haasteet

Ensimmäisen kansikuvan prosessissa huomattiin vahvasti genren visuaaliset konventiot, kuten lo-fi-kuvaston yksinkertaisuus, mustavalkoisuus ja tunnusmerkkinen typografia määrittävät suunnitteluprosessin lähtökohtia. Haasteena oli toimia rajatussa estetiikassa niin, että lopputulos pysyy uskollisena genrelle mutta ei toistu kliseisesti. Mahdollisuutena taas oli tutkia, miten tiukat visuaaliset reunaehdot voivat toimia luovana vastuksena, joka ohjaa etsimään uusia ratkaisuja.

Intervisuaalisen näkökulman käyttäminen toi mahdollisuuksia ja haasteita visuaaliseen suunnitteluun omalla tavallaan. Mahdollisuutena oli rakentaa teokselle syvyyttä ja monikerroksisuutta viittaamalla toiseen tunnettuun metallialbumiin, jolloin kansi tuodaan osaksi keskustelua laajemman visuaalisen alakulttuuripiirin kanssa. Haasteena oli kuitenkin löytää tasapaino kunnianosoituksen ja omaperäisen tulkinnan välillä: liian lähellä alkuperäistä oleva viittaus olisi voinut näyttäytyä pelkkänä kopiona, kun taas liian etäinen viittaus olisi menettänyt tunnistettavuutensa ja siten merkityksensä.

Retrofantasia-tyylin parissa työskennellessä nähtiin mahdollisuuksia mitä laajempi lainatyylin käyttö voi tuoda visuaaliseen tulkintaan tietyn genren sisällä. Lainatyyli toi Black metalin kuvaston rinnalle uusia maailmoja, jotka oman kulttuurisen taustan avulla syvensivät kuvan merkitystä. Tällainen tyylien rinnastaminen huomattiin rakentavan siltoja katsojan ja teoksen välille kulttuurisesti tunnistettavien piirteiden kautta. Haasteina olivat muun muassa tyylien herkkyyden ja sopivan tasapainon löytäminen kahden tyylin välillä: kahden, toisistaan liian eroavan tyylin väliltä voi olla vaikea löytää kompromissia tai piirteitä, jotka ovat keskenään soveltuvia.

Puhtaasti henkilökohtaiseen tulkintaan perustuvassa työssä huomattiin, että siinä missä genren sisäisiin konventioihin tukeutuminen tarjoaa selkeän visuaalisen viitekehysten, henkilökohtaisempi tai kokeilevämpi näkökulma voi mahdollistaa syvällisemmän yhteyden teoksen emotionaaliseen sisältöön. Tällaisella työskentelyllä voi luoda uudenlaisia, affektiivisesti latautuneita visuaalisia tulkintoja, jossa albumin kansi toimii taiteilijan ja genren välisenä kenttänä, jossa taiteellinen vapaus ja genren konventiot jatkuvasti neuvottelevat keskenään. Samalla se kuitenkin altistaa teoksen riskille jäädä liian introspektiiviseksi tai genren ulkopuoliseksi, jos sen visuaalisuus on liian poikkeavaa ollakseen tunnistettavissa osaksi genren kulttuurista jatkumoa.

4.1.2 Kysymys 2 – Visuaaliset näkökulmat ongelmanratkaisussa

Eri lähestymistavat albumin kannen suunnittelussa osoittivat, että visuaalisen viestinnän keinot eivät ole sidottuja yksittäiseen tyyliin, vaan ne voivat mukautua kulttuurisiin konteksteihin. Black metal -estetiikan tutkiminen paljasti, kuinka kuvallinen viesti rakentuu aina suhteessa kulttuuriseen koodistoon: genreen perehtynyt yleisö lukee visuaaliset viittaukset eri tavalla kuin ulkopuolinen katsoja. Tämä havainnollistaa, että visuaalinen viestintä ei ole vain muodon kysymys, vaan myös kulttuurisen ymmärryksen ja kontekstin rakentamista, ja että rajoitteet voivat toimia inspiraation lähteinä, ei pelkästään rajoina.

Albumikannen suunnittelussa käytetty intervisuaalinen pastissi havainnollisti, kuinka visuaalinen viestintä rakentuu aina suhteessa katsojan kulttuuriseen taustaan. Jos viittaus *Dark Roots of Earth* -albumiin tunnistetaan, kuva toimii kaksinkertaisena viestinä: se välittää Black metalin esteettisiä piirteitä, mutta myös luo siltoja Thrash metalin kuvastoon. Tämän kautta huomattiin, että visuaalinen viestintä ei ole universaalista, vaan kontekstisidonnaista ja vastaanottajasta riippuvaista. Samalla intervisuaalisuus osoitti, kuinka viittauksilla voidaan laajentaa kuvallista merkityskenttää ja synnyttää kulttuurista vuoropuhelua genrejen välillä, mikä avaa mahdollisuuksia myös visuaalisen viestinnän laajempaan tutkimukseen taiteen kentällä.

Retrofantasia-tyylin käyttäminen nosti esiin, miten toisesta tyylistä lainaamisella voidaan pohtia mitkä piirteet tyyliin ovat olennaisia, ja mitä tapahtuu, kun olennaisia piirteitä vertaillaan ja yhdistellään. Tällaisten yhdistelyiden pohjalta voidaan rakentaa teoksen merki-

tystä ja syventää sen sisältöä. Esimerkiksi toisen tyylin räikeä värinkäyttö voi tuoda muuten karuun ja kylmään tyyliin tarinallista sisältöä, joka ei välttämättä välittyisi genren konventioiden kautta. Tämä herättää kysymyksiä siitä, kuinka paljon kulttuuri ja ajan trendit määrittelevät visuaalista viestintää, ja kuinka paljon tyyllisiä piirteitä karsitaan pois tulkinnasta näiden perusteella.

Henkilökohtaisen tulkinnan kohdalla huomattiin, että visuaalinen viestintä ei ole vain esittämistä, vaan myös kokemusten ja tunnetilojen välittämistä. Kun albumin kansitaide siirtyy pois pelkästä kuvittamisesta ja alkaa toimia itsenäisenä tulkintana, se laajentaa käsitystä visuaalisuuden tehtävästä. Kuvan ei tarvitse enää kuvata, vaan sen uutena tehtävänä voi olla herätellä katsojaa, vihjata tai heijastaa. Tämä työskentelytapa nosti esiin myös visuaalisen viestinnän moniulotteisuuden: se voi olla sekä rationaalista että affektiivista, yhtä aikaa suunniteltua ja intuitiivista. Henkilökohtaisen tulkinnan parissa työskentely herätti myös ajatuksia ja kysymyksiä ihmisen roolista luovan työn tulkitsijana tekoälyn aikakaudella, muistuttaen, että tunteen ja kokemuksen kytkeytyminen visuaaliseen ilmaisuun on jotakin, mitä kone ei voi täysin jäljitellä. Albumin kansitaide voi toimia siis tutkimuksellisenä välineenä, joka paljastaa visuaalisen viestinnän potentiaalin myös kuvallisen empatian ja subjektiivisen merkityksellisyyden näkökulmasta.

4.1.3 Kysymys 3 – Reflektio Black metal -kulttuuriin

Oma taiteellinen prosessini reflektoi Black metal -kulttuuria sitoutumalla sen esteettisiin ja ideologisiin perinteisiin, mutta samalla tarkastelemalla niitä taiteellisen tutkimuksen kautta. Ensimmäisen kansikuvan parissa työskentely osoitti, että Black metal ei ole pelkästään musiikkigenre, vaan kokonaisvaltainen kulttuurinen ilmiö, jossa visuaalisuus, ideologia ja affektiivinen kokemus kietoutuvat yhteen. Prosessin aikana tekemäni valinnat, kuten rajattujen estetiikkojen hyväksyminen, mustavalkoisen kuvaston hyödyntäminen ja goottilaisen typografian omaksuminen loivat tilan, jossa pystyin kokeilemaan, miten genrelle uskollinen kuvasto voi avata uusia näkökulmia omaan taiteelliseen ilmaisuun.

Intervisuaalisuuden avuin työskennellessä yhdistelin genrelle ominaisia piirteitä – kuten kuoleman, luonnon ja mystiikan kuvastoa toiseen ennalta määrättyyn teokseen. Intervisuaalinen lähestymistapa paljasti, että Black metal ei ole täysin sulkeutunut visuaalinen traditio, vaan se voi rikastua dialogissa muiden kulttuuristen viittausten kanssa. Prosessini myötä opin, että intervisuaalisuus voi toimia paitsi kunnianosoituksena ja merkitysten syventäjänä, myös keinona tuoda esiin Black metalin jatkuvaa itsereflektiota ja sen kykyä uudelleentulkintaan. Produktion pohjalta huomattiin, kuinka Black metal -estetiikka voi olla sekä traditionaalista että avointa kulttuuriselle keskustelulle, ja kuinka visuaaliset viittaukset voivat toimia taiteellisina välineinä tämän dynamiikan tutkimiseen.

Työskentelyni henkilökohtaisen tulkinnan parissa avasti Black metal -genren yksilöllisyyttä ja eristäytymistä erityisellä tavalla: musiikin ja sanojen yhteisvaikutuksen muodostaman tunnetilan kautta. Yksilölliset kokemukset ovat läsnä myös Black metal -kulttuurissa, usein sisäisen tuskan, vastakulttuurisen asenteen ja inversion muodossa. Näitä teemoja ei ilmaista aina suoraan, vaan ne ovat koettavissa affektiivisten ladattujen symbolien ja esteettisten valintojen kautta. Prosessissa havaittiin myös, että symboleiden käytön sijaan tunteellisesti ladattuja teemoja voidaan sisällyttää myös muihin visuaalisiin piirteisiin, esimerkiksi psykologisten ilmiöiden kautta.

5 Pohdinta tuloksien pohjalta

5.1 Intervisuaalisuuden monet kasvot

Tutkimukseni aikana intervisuaalisuus ilmeni monimuotoisena ja kerroksellisena ilmiönä, joka vaikutti monin eri tavoin jokaisessa toteuttamassani levynkannessa. Vaikka varsinaisesti olin valinnut intervisuaalisuuden visuaaliseksi työkaluksi vain *Äitimaan laulu* -teokseen, jossa viittasin Eliran Kantorin tekemään *Dark Roots of Earth* -albumintaiteeseen, myös muissa teoksissa ilmeni viittauksia genre-estetiikkaan tai kulttuurisiin koodistoihin. Näin ollen intervisuaalisuus ei näyttäydy vain suorina viittauksina toisiin kuviin, vaan laajempaan kulttuurisena mekanismina, jonka kautta teos asettuu osaksi visuaalista jatkuvuutta.

5.1.1 Tunnistettavat kasvot: eksplisiittinen intervisuaalisuuden muoto

Pastississa intervisuaalisuus toimi eksplisiittisenä viestintäkeinona. Pyrkimyksenäni oli rakentaa silta Thrash metalin ja Black metalin välille, viittaamalla laajasti tunnistettavaan genren teokseen tunnistettavuuden kautta. Tämänkaltaisessa viittaamisessa vastaanottajan kulttuurinen kompetenssi on merkittävässä roolissa: jos katsoja tunnistaa alkuperäisen viitteen, hän voi lukea teosta uudella tasolla. Jos taas viittaus jää tunnistamatta, se saattaa tuntua merkityksettömältä tai jopa häiritsevältä. Tässä mielessä intervisuaalinen elementti voi joko vahvistaa tai heikentää teoksen vastaanottoa, riippuen katsojan taustatiedoista ja tulkintakehyksestä.

Tehokkaampi viittaus laajemmin Thrash metal -genreen, olisi sisällyttää Thrash metalille tyypillisiä piirteitä teokseen, eikä vain viitata yhteen genren albumiin sen koko historiasta. Tällainen lähestymistapa vaatisi laajempaa tutkimusta molemmista genreistä, jotta visuaalisen sillan genrejä yhdistävien piirteiden välille voisi toimivasti rakentaa. *Äitimaan laulu* -teoksen kohdalla pastissi toimii ennemminkin kunnianosoituksena Thrash metal genreen, sekä visuaalisena heijastuksena *Dark Roots of The Earth* -albumin teemoista ja tarinoista.

Kokeilun pohjalta voidaan todeta, että tällainen suora viittaus eli pastissi voisi toimia paremmin esimerkiksi oheistuotteiden suunnittelussa kuin levynkansien suunnittelussa. Kuten todettua, levynkannet toimivat ensimmäisenä kosketuksena levyn musiikilliseen ja tarinalliseen maailmaan, joten hyvän kannen tulisi reflektoida tätä jollain tapaa. Jos kanteen liitetään selkeä viittaus toiseen albumin kanteen, siltä on syytä odottaa sisällöllisestikin olevan jokin yhteys viitattavaan albumiin. Ilman selkeää sisällöllistä tarttumapintaa kansitaidetta voidaan pitää vain kopiona ilman sen suurempaa lisäarvoa tai merkitystä, joka voi pilata koko albumin kokemuksen.

5.1.2 Kätkeytyt kasvot: hiljainen vuoropuhelu kuvien välillä

Muissa teoksissa intervisuaalisuus eli hienovaraisemmin. Sukujuykkämä-teoksessa, jossa hyödynsin Black metal -estetiikkaa, viittasin visuaalisesti genretraditioon, jonka tietyt tyylliset ratkaisut toimivat genrekoodistona. Näitä piirteitä olivat muun muassa mustavalkoisuus, tekstuurin karheus ja vahva symboliikka uskonnon ja luontoaiheiden ympärillä. Tällainenkin viittaus voidaan lukea intervisuaalisuudeksi, vaikka se ei kohdistukaan tiettyyn teokseen, vaan visuaaliseen konventioon, joka syntyy kollektiivisen estetiikan kautta. Retrofantasiaa hyödyntävässä, *Turjan takaa* -teoksessa, intervisuaalisuus suuntautui genren

ulkopuolelle, jolloin lainaus toimi toisenlaisen kulttuurisen koodin esiin nostajana. Tässä viittaus ei ollut vain visuaalinen ele, vaan strateginen valinta, jonka avulla pyrin laajentamaan teoksen viitekehystä ja haastamaan genreä ympäröiviä konventioita. Tämä ilmentää sitä, miten intervisuaalisuutta voidaan käyttää myös tarkoitukselliseen rajojen rikkomiseen tai genrejen väliseen keskusteluun.

Henkilökohtaista tulkintaa hyödyntävässä *Häpeä*-teoksessa intervisuaalisuus jäi melkein huomaamattomaksi, mutta ei täysin kadonnut. Tyylilliset ratkaisut, värivalinnat ja tunnelma viittasivat edelleen visuaalisiin arkkityyppeihin, vaikkei tarkoituksena ollut tietoisesti viitata mihinkään yksittäiseen teokseen. Tämä osoittaa, että intervisuaalisuus ei ole aina tietoinen valinta, vaan voi myös ilmentyä taiteilijan sisäistetyn kulttuurisen kuvaston kautta. Toisin sanoen, olemme harvoin täysin irrallaan visuaalisista vaikutteista, ne elävät mukana, vaikka emme suoraan tunnista niiden lähdettä.

Leena Raappana-Luiron väitöskirja *Kuvan henki: Fiktiivisen kuvan visuaalinen tyyli multi-modaalisuuden viitekehyksessä* (2021) käsittelee juuri ajatusta siitä, miten visuaaliset vaikutteet muodostavat meidän henkilökohtaisen tyylimme, joka näkyy taiteellisessa ulosannissamme myös haluamattamme. Teoksessa esitetään, että tieto, todellisuus ja sen rakenteet ja ilmiöt – näin ollen myös suunnittelutyön tuotokset – muodostuvat sosiaalisessa ja kielellisessä vuorovaikutuksessa, ja perustuvat kunkin ajan sosiaaliseen maailmankuvaan (emt. s.11).

Voidaan siis ajatella, että taustani metallimusiikin parissa tulee tavalla tai toisella näkymään taiteellisessa työssäni. Raappana-Luoro puhuu väitöskirjassaan “visuaalisesta varannosta” (emt. s. 44, 110) ja ympäristön ja aikansa sosiokulttuurisesta hengestä (emt. s. 38, 110–111, 141), mistä ammennamme luovassa toiminnassa. Näiden näkemysten mukaan täydellinen irrottautuminen vaikutteista ei ole mahdollista, visuaaliset vaikutteet elävät tekijässä mukana tavalla tai toisella. Tällainen ajattelu tukee ajatusta siitä, että jopa henkilökohtainen tulkinta ilman ulkoisia ärsykeitä tai tyylejä, rakentuu aina suhteessa aiempiin kokemuksiin, konteksteihin ja kulttuuriin koodeihin.

5.1.3 Intervisuaalisuuden keinoin kohti parempaa visuaalista viestintää

Tutkimukseni osoittaa yhdessä aikaisemman tutkimuksen kanssa, että intervisuaalisuudella ei ole yhtä muotoa tai käytäntöä. Se voi olla suunniteltua tai alitajuista, selkeästi viittaavaa tai kulttuurisesti koodattua. Jokainen kansikuva toimi esimerkkinä siitä, miten intervisuaalisuus voi joko vahvistaa teoksen viestiä, lisätä sen tulkinnallista syvyyttä tai jopa asettaa haasteita katsojalle. Näiden eri ilmentymien ymmärtäminen auttaa hahmottamaan visuaalisen viestinnän laajempaa merkitystä ja sitä, miten kuvien välinen dialogi rakentaa kokemuksellista arvoa. Intervisuaalisuuden, ja muiden kulttuuristen ilmiöiden tutkiminen, käyttäminen ja niiden hyödyntäminen voi olla merkittävä askel kohti parempaa kulttuurienvälistä ja kulttuurin sisäistä visuaalista viestintää.

5.2 Näkökulmia visuaaliseen viestintään

Taiteellinen produktio toimii sekä itseilmaisun ja kokeilun tilana, että arvokkaana tutkimusmenetelmänä, jossa voidaan kokeilla ja reflektoida visuaalisen viestinnän keinoja käytännössä. Tämä tutkimus, joka rakentuu neljän erillisen levynkannen suunnittelun ympärille, tarjosi mahdollisuuden tarkastella, miten visuaaliset näkökulmat, kuten genre-estetiikka, intervisuaalisuus (pastissi), lainatyylit ja henkilökohtainen tulkinta, vaikuttavat viestinnällisiin ratkaisuihin, kuvalliseen tulkintaan ja vastaanoton dynamiikkaan.

5.2.1 Visuaaliset näkökulmat tulkinnan ja merkityksen muokkaajina

Prosessin keskeisiin havaintoihin kuului visuaalisten valintojen vaikutus teoksen ja lähdemateriaalin väliseen suhteeseen. Esimerkiksi tapa, jolla kuvitus peilaa sanoitusten tunnelmia tai genren estetiikkaa, voi joko vahvistaa teoksen tulkittavuutta tai haastaa katsojan odotuksia. Tällöin visuaalisen viestinnän keinoin ei ainoastaan tehdä tyyllillisiä valintoja, vaan sillä luodaan syvällistä tulkintaa: sillä rakennetaan merkityksiä, luodaan tunnelmaa ja kontekstualisoidaan musiikillista sisältöä. Erilaisilla visuaalisilla työkaluilla voidaan musiikin kuvaamisen lisäksi suunnata, kehystää ja laajentaa musiikin kokemusta.

Prosessissa havaitsin myös, että visuaalisen viestinnän ongelmanratkaisussa tyylivalinnat eivät ole koskaan neutraaleita; ne kantavat mukanaan odotuksia, koodistoja ja kulttuurisia viitteitä, jotka voivat joko vahvistaa tai rikkoa vakiintuneita konventioita. Erityisesti pastissin tekeminen osoitti, kuinka suunnittelijan on tunnistettava paitsi omat viittauksensa, myös se, miten vastaanottaja saattaa ne kokea. Tiedostamaton viittaus voi muuttua epätarkoituksemukaiseksi assosiaatioksi; tietoinen pastissi taas voi näyttäytyä kopiona, jos siihen ei liity omaa tulkinnallista lisäarvoa.

5.2.2 Visuaalinen työkalu vai kaksiteräinen miekka?

Visuaalisen viestinnän kentällä taiteelliset kokeilut voivat tarjota paljon käyttökelpoisia työkaluja luovaan ongelmanratkaisuun. Visuaalisten viestien subjektiivisuuden takia suunnittelijalta vaaditaan kuitenkin näiden käyttöön reflektiivistä otetta: tunnistananko itse mihin viittaan, tiedänkö mitä työkalua oikeasti käytän? Teoksen onnistuminen ei ole sidoksissa ainoastaan sen esteettiseen laatuun, vaan myös siihen, miten tehokkaasti se kykenee välittämään moni-kerroksisia merkityksiä. Suunnittelijan olisi hyvä myös ymmärtää onko yleisö tietoinen teoksen kulttuurisesta kontekstista. Tässä mielessä visuaalinen viestintä vaatii hienovaraisuutta: kykyä tasapainottaa esteettinen kunnianhimo, viittauksellisuus ja sisällön uskottava tulkinta.

Taiteellisen produktioni kautta nousi esiin, miten eri lähestymistavat avaavat erilaisia polkuja ongelmanratkaisuun. Genren sisäisen estetiikan käyttö tuo mukanaan selkeitä rajoja ja kulttuurisia odotuksia, kun taas lainatyylin käyttäminen haastoi niitä ja ohjasi niitä kohti uutta tulkinnallista tilaa. Täysin vapaa tulkinta puolestaan pakotti luopumaan ulkoisista viitekehysistä ja rakentamaan visuaalinen kieli täysin sisäisestä kokemuksesta käsin. Visuaalinen näkökulma voi siis olla joko arvokas työkalu tai eräänlainen kaksiteräinen miekka: uusia tulkinnan tasoja luomalla avataan myös lisää ovia kritiikille. Ammattitaitoinen visuaalinen viestijä ymmärtää nämä uhkat ja mahdollisuudet, ja pyrkii kokeilemaan rohkeasti erilaisia

luovia ongelmanratkaisun tapoja. Tämä osoittaa, että visuaalisessa viestinnässä ei ole yhtä oikeaa ratkaisua, vaan ratkaisut syntyvät suhteessa viitattavaan sisältöön, kontekstiin ja vastaanottajaan.

5.3 Tutkimuksen rajoitukset ja mahdollisuudet jatkotutkimukseen

Tutkimukseni suurin rajoite liittyy sen autoetnografiseen ja taiteelliseen luonteeseen. Tutkimus pohjautuu ensisijaisesti omaan kokemuksiini, havaintoihini ja tulkintaani, mikä tekee siitä väistämättä subjektiivisen. Vaikka pyrin analysoimaan omaa prosessiani kriittisesti ja kontekstualisoimaan sen olemassa olevan tutkimuksen ja kulttuurisen viitekehyksen avulla, tutkimus ei voi väittää tarjoavansa yleistettävää tietoa esimerkiksi albumitaiteen suunnittelusta laajemmin. Lisäksi tutkimuksen neljä visuaalista lähestymistapaa muodostavat vain pienen otoksen mahdollisista tavoista käsitellä ongelmanratkaisua visuaalisessa suunnittelussa, metallimusiikin kontekstissa. Lisäksi tulkinnat visuaalisista teoksista jäävät väistämättä sidoksiin omaan kulttuuriseen ja esteettiseen ymmärrykseeni, muiden katsojien kokemus saattaa poiketa merkittävästi.

Tutkimus avaa kuitenkin useita kiinnostavia mahdollisuuksia jatkotyöskentelylle. Yksi keskeinen jatkotutkimuksen suunta voisi olla intervisuaalisuuden ja lainatyylien tarkempi tutkimus musiikkikulttuurien välisenä dialogina. Esimerkiksi tutkimus, jossa analysoidaan systemaattisesti sitä, miten eri metalligenret lainaavat ja muokkaavat toistensa visuaalisia konventioita, voisi tuottaa laajempaa ymmärrystä genrejen välisestä visuaalisesta kommunikaatiosta. Lisäksi digitaalisen työskentelyn rooli ja sen vaikutus taiteelliseen ilmaisuun olisivat hyviä jatkotutkimuksen aiheita, etenkin digitaalisten ja perinteisten maalaustekniikoiden vertailu keskenään, taiteellisen uskottavuuden ja estetiikan näkökulmista. Myös katsojan kokemus ja tulkinta tarjoavat jatkotutkimukselle merkittävän kentän: olisi arvokasta selvittää, miten eri taustasta tulevat katsojat tulkitsevat samoja kuvia, ja miten kulttuurinen kompetenssi vaikuttaa teoksen ymmärtämiseen. Hedelmällisiä tutkimuksen aiheita ovat myös kysymykset siitä, miten taiteellinen tutkimus voi ylipäätään toimia visuaalisen viestinnän työkaluna, joka yhdistää tunteellista, kulttuurista ja esteettistä ymmärrystä.

LÄHDELUETTELO

Anttila, P. (2025). *Tutkiva toiminta ja ilmaisuus, teos, tekeminen*. Finna.fi. <https://jyu.finna.fi/Record/jykdok.1005164>

Candy, L. (2006). *Practice Based Research: A Guide*. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/257944497_Practice_Based_Research_A_Guide

Dorochowicz, A., & Kostek, B. (2019). *Relationship between album cover design and music genres*. IEEE Xplore. <https://doi.org/10.23919/SPA.2019.8936738>

Ellis, C., Adams, T. & Bochner, A. (2011). *Autoethnography: An Overview*. *Forum : Qualitative social research* 12 (1).

Inferno. 2023. *Kouta esittelee debyyttiään kansallismaisemissa kuvatulla Sukujyrkkämä-videolla*. Saatavilla 16.6.2025 <https://www.inferno.fi/uutiset/kouta-esittelee-debyyttiaan-kansallismaisemissa-kuvatulla-sukujyrkkama-videolla/>

Kaaoszine. 2023. *Kouta julkaisee uuden albumin huhtikuussa: esimakua antaa tuore single "Häpeä"* Saatavilla 16.6.2025 <https://kaaoszine.fi/kouta-julkaisee-uuden-albumin-huhtikuussa-esimakua-antaa-tuore-single-hapea/>

Patterson, D. (2013). *Black Metal: Evolution of the Cult*. Feral House.

Phillipov, M. (2012) *Extreme music for extreme people? Norwegian black metal and trans-cendent violence*. *Popular Music History*, 6: 150–163.

Raappana-Luiro, L. (2021). *Kuvan henki : fiktiivisen kuvan visuaalinen tyyli multimodaalisuuden kehityksessä*. Ulapland.fi. <https://doi.org/978-952-337-284-9>

Schwab, M. (2019). *Experimental systems: Future knowledge in artistic research*. Leuven University Press.

Scott, N., Shakespeare, S. (2015). *Helvete 2: With Head Downwards: Inversions in Black Metal*. In Punctum Books. Punctum Books. <https://doi.org/10.21983/p3.0102.1.00>

Scrivener, S. 2002 *The art object does not embody a form of knowledge. A refereed journal for research in art & design* Vol 2002.

Sevindik, O. (2024). *The view of intertextuality in graphic design*. *South Florida Journal of Development*, 5(11), e4616. <https://doi.org/10.46932/sfjdv5n11-017>

Sgourev, S. V., Aadland, E., & Formilan, G. (2022). *Relations in aesthetic space: How color enables market positioning*. *Administrative Science Quarterly*, 1–40.

Vad, M. (2021). *The Album Cover*. *Journal of Popular Music Studies*, 33(3), 11–15. <https://doi.org/10.1525/jpms.2021.33.3.11>

Velten, H. R., & Imorde, J. (2024). *Fantasy Aesthetics: Visualizing Myth and Middle Ages, 1880–2020 (The Middle Ages and Popular Culture, Vol. 4)*. Bielefeld: transcript Verlag

Vikernes, V. (n.d.) TikTok-profil [@officialvarg](https://www.tiktok.com/@officialvarg). Haettu 16.11.2025, <https://www.tiktok.com/@officialvarg>

Waldeck, M., & Leoussi, A. S. (2024). Race and the printed language: roman and gothic letterforms in the making of the “Aryan race.” *Ethnic and Racial Studies*, 1–28. <https://doi.org/10.1080/01419870.2024.2430057>

Zammitto V. (2005) *The expressions of colours. Proceedings of DiGRA 2005 Conference: Changing Views: Worlds in Play.*

KUVALUETTELO

Kuva 1 – Norjalainen Black metal -yhtye Immortal esiintymässä festivaalilla Hole in the Sky Bergenissä 28. elokuuta 2011. Viitattu 14.11.2025. (<https://www.jarlehm.com>, 2011.) s. 3

Kuva 2 – Kouta: Kaarnaköydet, 2023. Viitattu 14.11.2025. (<https://www.koutaband.bandcamp.com>, n.d.) s. 11

Kuva 3 – Kinnunen, S. (2024) Kansi 1: Sukujyrkkämä. s. 12

Kuva 4 – Ulver: Bergtatt, 1994. Viitattu 14.11.2025. (https://www.metal-archives.com/albums/Ulver/Bergtatt_-_Et_eeventyr_i_5_capitler/3609) s. 13

Kuva 5 – Enslaved: Frost, 1994. Viitattu 14.11.2025. (<https://www.metal-archives.com/albums/Enslaved/Frost/1100>) s. 13

Kuva 6 – Emperor: In The Nightside Eclipse, 1994. Viitattu 14.11.2025. (https://www.metal-archives.com/albums/Emperor/In_the_Nightside_Eclipse/93) s. 13

Kuva 7 – Dissection: Storm Of The Light's Bane, 1995. Viitattu 14.11.2025. (<https://www.metal-archives.com/bands/Dissection/183>) s. 13

Kuva 8 – Logo: Burzum. Viitattu 18.11.2025. (<https://www.logos.fandom.com/wiki/Burzum>) s. 14

Kuva 9 – Logo: Bathory. Viitattu 18.11.2025. (<https://www.logos.fandom.com/wiki/Bathory>) s. 14

Kuva 10 – Logo: Gorgoroth. Viitattu 18.11.2025. (<https://www.logos.fandom.com/wiki/Gorgoroth>) s. 14

Kuva 11 – Logo: Behemoth. Viitattu 18.11.2025. (<https://www.logos.fandom.com/wiki/Behemoth>) s. 14

Kuva 12 – Logo: Dark Funeral. Viitattu 18.11.2025. (<https://www.darkfuneralmerch.com>) s. 14

Kuva 13 – Logo: Nordjevel. Viitattu 18.11.2025. (osmoseproductions-label.com/bands/nordjevel/) s. 14

Kuva 14 – Deathspell Omega: Infernal Battles, 2000. Viitattu 20.11.2025. (https://www.metal-archives.com/albums/Deathspell_Omega/Infernal_Battles/10913) s. 15

Kuva 15 – Satanic Warmaster: Carelian Satanist Madness, 2005. Viitattu 20.11.2025. (https://www.metal-archives.com/albums/Satanic_Warmaster/Carelian_Satanist_Madness/82482) s. 15

Kuva 16 – Castrivenian: Reborn From The Ashes, 2025. Viitattu 20.11.2025. (https://www.metal-archives.com/albums/Castrivenian/Reborn_from_the_Ashes/1351373) s. 15

Kuva 17 – *Fraktur-tyylisiä kirjaimia saksalaisessa vaalijulisteessa, 1932*. Viitattu 20.11.2025. (dhm.de/lemo/kapitel/weimarer-republik/innenpolitik/praesiwahl32) s. 17

Kuva 18 – Kinnunen, S. (2024) *Kansi 2: Äitimaan laulu*. s.21

Kuva 19 – *Testament: Dark Roots of Earth, 2012*. Viitattu 20.11.2025. (https://www.metal-archives.com/albums/Testament/Dark_Roots_of_Earth/341071) s. 22

Kuva 20 – Kinnunen, S. (2024) *Typografian vertailu, Dark Roots of Earth ja oma Äitimaan laulu -kansi* s. 23

Kuva 21 – *Sargeist: Unbound, 2018*. Viitattu 22.11.2025. (<https://www.metal-archives.com/albums/Sargeist/Unbound/739387>) s. 24

Kuva 22 – *Mgla: Age of Excuse, 2019*. Viitattu 22.11.2025. (https://www.metal-archives.com/albums/Mg%C5%82a/Age_of_Excuse/795325) s. 24

Kuva 23 – *Darkthrone: Transilvanian Hunger, 1994*. Viitattu 22.11.2025. (https://www.metal-archives.com/albums/Darkthrone/Transilvanian_Hunger/624) s. 25

Kuva 24 – *Dissection; Storm of the Light's Bane, 1995*. Viitattu 22.11.2025. (<https://www.metal-archives.com/bands/Dissection/183>) s. 25

Kuva 25 – *Cradle of Filth: Dusk... and Her Embrace, 1996*. Viitattu 22.11.2025. (https://www.metal-archives.com/bands/Cradle_of_Filth/24) s. 25

Kuva 26 – *Rivers of Nihil: Where Owls Know My Name, 2018*. Viitattu 22.11.2025. (https://www.metal-archives.com/bands/Rivers_of_Nihil/3540301156) s. 28

Kuva 27 – Kinnunen, S. (2024) *Kansi 3: Turjan takaa*. s. 29

Kuva 28 – *Fritz Leiber: Swords and Deviltry, 1970*. Viitattu 22.11.2025. (<https://www.isfdb.org/wiki/images/6/65>) s. 30

Kuva 29 – *Terry Brooks: The Sword of Shannara, 1977*. Viitattu 22.11.2025. (https://www.worldofbooks.com/en-gb/products/sword-of-shannara-book-terry-brooks-9780708813447?gad_campaignid=23268955098&gad_source=1&gbraid=0AAAABBpT-9j44EyMdS0T3S5Mst79AcU2ZD&gclid=Cj0KCQiApfjKBhC0ARIsAMiR_Is9_MhtYhwVWI-p9eBmBIPCtbeoI6fnJoOeUOkloDNjFi84xzw_HhsEaArAsEALw_wcB&sku=GOR002655298) s. 30

Kuva 30 – *Boris Vallejo: Journey's End, 2001*. Viitattu 22.11.2025. (<https://www.artera.ae/artworks/1805fe68-2e63-4783-99c4-94e553112f69>) s. 34

Kuva 31 – *Manuel Sanjulian: The Wine of death, n.d*. Viitattu 22.11.2025. (<https://www.neat-stuff-blog.blogspot.com/2011/08/art-of-sanjulian.html>) s. 34

Kuva 32 – *Larry Elmore: The Death of Sturm, 1994*. Viitattu 22.11.2025. (<https://www.larryelmore.com/store/DLDS/dragonlance--death-of-sturm>) s. 34

Kuva 33 – Kinnunen, S. (2024) *Kansi 4: Häpeä* s.35